Från hembygdsarbetet

Altuna hembygdsförening

Altuna hembygdsförening bildades 1931 efter flera års planerande. En kärna av entusiaster hade förberett marken. I spetsen stod K A Karlinder, vars minne vårdas av föreningen.

Redan 1932 kom Ragnar Jansson till Fröslunda skola i Altuna. Han kom från Länna socken i Roslagen. I Altuna kom han att stanna hela livet som lärare, kantor och hembygdsvårdare. Han gifte sig med Sigrid, född Melander.Uppförande, vård och omsorg om hembygdsgården kom att bli ett livsintresse för dem båda. 'Vid vårstämman 1985 i Länna överlämnades till dem båda Upplands Fornminnesförenings förtjänstmedalj. Sigrid Jansson avled 1996 och Ragnar Jansson 1999. För generationer av skolbarn i bygden har "magister Jansson" varit en central gestalt i all undervisning. Hembygdsgården i Fröslunda har på många sätt varit "ett levande åskådningsexempel" på hembygd och historia. Den 8 september 1999 hölls begravning för de närmaste och därefter samkväm i hembygdsgården. Där talade kyrkoherde Thomas Laghe för kyrkan, kantor Dag Nilsson för Ragnar Janssons gärning och undertecknad för gärningen i hembygdsgårdens omsorg.

Vid det laget var hembygdsarbetet för 1999 i det närmaste avslutat. Dock återstod Kulturhusens dag 12 september som handlade om Järnvägsmiljöer. För Altuna, handlade det om Vattentornet i Ådalen. Enköpings museum hade tagit fram en broschyr om denna järnväg och annonseringen var god. Evenemanget blev synnerligen välbesökt hela dagen. Sigvard Alm och undertecknad hade fullt arbete hela den vackra septemberdagen. Även "gamla järnvägare" som arbetat här dök upp och gav liv åt skildringarna kring en svunnen epok.

Efter sedvanlig höststädning i oktober återstod inte så mycket för 1999 i hembygdsgården.

Nya året 2000 började med styrelsemöten och förberedelser för sommarsäsongen.Vårstädning sker alltid i maj. Så 21 maj avhölls årsmötet.Vid mötet kunde så undertecknad tillkännage att

Ragnar Jansson i sitt testamente till Altuna hembygdsförening donerat en summa av 25000 kr. Alla blev både djupt rörda och tacksamma för den storslagna gåvan. Villkor för gåvan fanns ej, men vård av Gamla skolan har en given plats i omsorgen. Under Kulturveckan 30 maj så samtalades en kväll kring Gamla skolan som rustats till det yttre och genomgåtts i det inre. Skolböcker och annat material uppställdes för framtida utställningslokal. Ett länge önskat skolmuseum med andra ord.

Nationaldagsfirandet har verkligen blivit en fin tradition i samarbete med kyrkan och hemvärn. Samkvämet under kvällen blir ett härligt möte med Trögds spelmanslag och det cirka 70-talet deltagare i lilla Altuna socken.

Vi följer sedvanlig tradition med visningar av hembygdsgård och bygd med hälsodrickande vid Trefaldighetsafton, men höjdpunkten är dock midsommaraftonen. Denna gång blev festen både lyckosam i väder och antal besök are. Tillströmningen av både barn och vuxna var härligt god, mer än 400 pers. upplevde den goda gemenskapen.

I skrivandets stund finns mer att vänta på för år 2000. Vasakällaren på Revelsta är föremål för stort arbete. Hembygdsföreningen kommer att ha sammankomst där under hösten.

Väg 70 är föremål för arkeologiska inventeringar vid Simtuna. Senare i höst vill Simtuna och Altuna hembygdsföreningar gärna önska en informationskväll med Upplandsmuseets sakkunniga arkeologer.

Så trots sin höga ålder blickar Altuna hembygdsförening framåt mot nya "upptäckter" i "fädernelandet"'.

Mona von Engeström
ordf

Balingsta hembygdsförening

Under seklets sista år har föreningen haft 103 medlemmar för vilka vi betalar avgift till Upplands fornminnesförening- och hembygdsförbund. Styrelsen har sammanträtt sex gånger under året.

Nedan följer några exempel på hembygdsföreningens verksamhet, hämtade ur protokollsboken.

22 mars
Årsmöte med samtal om föreningens verksamhet.

30 april
Välbesökt valborgsfirande på Wik med fackeltåg, brasa, fyrverkeri vårtal och sång.

13 maj
Fågelskådning i Fiby urskog.

6 juni
Sveriges nationaldag firades med tal vid Tegelkyrkan och marsch med fanor till Balingsta kyrka där kören Carmen sjöng.

Därefter serverades kaffe i församlingshemmet och på gården grillades korv. Dessutom ordnades en tipspromenad för stora och små.

9 september
Styrelsen hade uppmanat oss att skriva dagbok en dag så där i slutet av årtusendet. Ganska många dagboksblad kom in 11 september.

Våra järnvägar och stationer var temat för Kulturhusens dag. Vi besökte Amy och Mats Johansson i Balingsta station.

22 oktober
Sill- och potatisfest med underhållning av ett spelmanslag under ledning av Kurt Jansson.

19 november
Strömstaren och andra vinterfåglar i Balingstatrakten, var titeln på programmet när Ulf Karlsson, Tibble, berättade och visade bilder.

Anders Jansson, Holger Ohlsson och Sven Kihlén har lagat korsvirkeshuset under hösten. Hela takpannor har lagts på i stället för alla spräckta. Lennart Ohlsson har snickrat en ny trappa. Återstår kalkning av muren, en uppgift som får anstå till nästa år.

Styrelsen
genom
Sven Kihlén

Björklinge Hembygdsförening.

1999 års program i Björklinge hembygdsförening har följt föregående års mallar med årsstämma och valborgsmässofirande i april, kyrkstigsvandring i maj, Björklingedagen i juni, bussutflykt i september och höstträff i oktober. Deltagande i programupplägget för nationaldagsfirandet är också obligatoriskt. Däri är flera björklingeföreningar involverade. Nytt för året var att museet höll öppet för visning samtliga söndagar i juli och augusti med föreningsmedlemmar som guider.

Varje år vid årsmötet delar ordförande ut penningpriser och diplom till deltagare i föreningens teckningstävlan för mellanstadieskolan. Årets uppgift gällde att illustrera en gammal björklingesägen om hur åsen och Mälaren bildades. Mötets föredrag hölls av lantmästare Henrik Lovén, som med hjälp av overheadbilder berättade om byggenskapen runt Sätuna huvudgård från 1500-talet till våra dagar. Huvudtemat för årsskriften Björklinge förr och nu 1999, som samtidigt såldes, var Sätunas ägarehistoria, från 1300-talet till nutid.

Kyrkstigsvandringen gick från Kättsbo kl. 8, dit deltagarna bussats, till friluftsgudstjänsten vid Lagmansbo kl. 12, en sträcka på cirka 9 km. Stigen är utmärkt av hembygdsföreningen och följer sträckningen av den urgamla bostigen mellan Nolmyra vid Tämnaren och framsocknen vid Björklinge kyrka. Med hjälp av

Björklingedagen 13 juni 1999. Gunnar Carlsson (med ryggen mot kameran) och Gösta Berlin hanterar den tunga motorsågen från 1940. Publiken har dragit sig in i skuggan den heta sommaren 1999.

gamla kartor och GPS-systemet, som är satellitstyrt, har ett tidigare felaktigt utmärkt avsnitt av stigen rättats till under 1999.

På Björklingedagen demonstrerades skogsavverkning med såg förr och nu. Utgångspunkt var en motorsåg från 1940 i museets föremålssamling, tung och klumpig och konstruerad för två man. Den föregicks av timmersvans, först utan och sedan med "hjälpare" av fjäderstål, för en man, fortsatte med stocksåg för två man, sedan nyssnämnda motorsåg och tillsist en modern, lätt motorsåg, hanterad av en kvinna klädd i tip top skyddsutrustning. Förtenning av koppar demonstrerades också. Avslutningen på Björklingedagen blev en dragkamp över ån mellan lag från Skuttunge och Björklinge. Ån utgör gräns mellan de båda socknarna. Skuttungelaget vann. Dessutom gick repet av två gånger. Björklinge räknar med större lycka år 2000.

Bussutflykten den 4 september gick till Östervåla och Gysinge. I Gysinge åt vi lunch och besökte Dalälvarnas flottningsmuseum. I Östervåla besökte vi först Per Ols-gården – en märklig släktgård, som stått orörd och oanvänd sedan 1934 därefter Möbelmuseet och Hembygdsgården. En demonstration av psalmodikon fick vi också.

Höstträffen var förlagd till Falun dit vår förre kyrkoherde, Lars Ridderstedt, bjudit föreningen med anledning av sin 75-årsdag.

Hembygdsföreningen har under året låtit tillverka rostfria skyltar, som genom Folke Erikssons försorg försetts med uppgifter om och satts upp vid torpgrund och andra minnesvärda men övergivna platser i Björklinge.

Årets byvandring gick till Forsby. Den var även detta år anordnad av Björklingebygdens släktforskarförening, som Hembygdsföreningen har nära förbindelser med liksom med andra närliggande föreningar. Spelmän från Gås Andersbygdens spelmanslag medverkar vid alla våra sammankomster med sin musik och har också sin övningslokal i "Stallet", vår allaktivitetslokal. Björklinge församling hör också till Hembygdsföreningens samarbetspartner med två gudstjänster per år i programmen för Kyrkstigsvandringen respektive Björklingedagen.

Antalet registrerade foton med negativ var vid årsskiftet 1999/2000 drygt 3100 och antalet föremål i museet drygt 1556. Antalet medlemmar vid samma tidpunkt var 299.

Gun Wallström

Boglösa hembygdsförening

Styrelsen för Boglösa hembygdsförening får härmed avge följande rapport över verksamheten 1999 som varit föreningens 24:e verksamhetsår.

Årsmöte hölls den 14 mars. Kvällens gäster Margareta Törnblom-Nylund och Maj-Britt Schelin inledde med att framföra Pälle Näver i ord och ton. Kaffe och smörgås serverades före mötesförhandlingarna, som för kvällen stod sist på programmet.

Hällristningar och turism

Hällristningsgården har med hjälp av medlemmar hållits öppen lördagar och söndagar 3 juni–19 september Under juli månad var gården öppen dagligen. Även grupper har tagits emot under tiden. Sommarvärdinna under juli månad var arkeolog Linda Karlsberg, Uppsala.

1999 års besöksantal uppgick till totalt 575 personer. Besökare från främmande nation var 28 stycken.

Fridegårdsstugan besöktes av cirka 300–350 personer.

Övrig verksamhet

Fotoutställningen skildrade 1950-talets Boglösa. Hällristningsvandringen den 29 juli i Hemsta hagar med Linda Karlsberg som ledare samlade cirka 30 deltagare.

Hällristningsvandringen i lyktsken den 3 sepember i Rickeby med Eva Kjellén som ledare, var också mycket välbesökt, cirka 50 deltagare.

Hembygdsföreningens sommarresa söndagen 22 augusti gick till Västanfors för en båtresa på sjöarna Aspen och Åmänningen. Mat serverades på båten. Övriga platser som besöktes under resan

var Surahammars bruk, Tängsta hantverk, Ludvigs musik och Västerqwarn där eftermiddagskaffet serverades.

Traditionsenligt avslutades året med luciafirande i församlingshemmet. Luciatåget, barn och barnbarn till medlemmar, gjorde som vanligt ett mycket stämningsfullt framträdande som applåderades välförtjänt av rekordmånga festdeltagare "Husbandet" Taimi och Erik svarade för musikunderhållningen, också det en mycket uppskattad tradition.

Styrelsen

Bondkyrko hembygdsförening

Onsdag 13 februari
Föreningsmöte
Hällbyobservatoriet och Hällby gård.
En presentation av universitetsadjunkt Peder Hodacs.

Onsdag 3 mars
Årsmöte
Gunilla Lindberg: "Glimtar från mitt Uppsala" (om personligheter)

Söndag 7 mars
Bakdag
Vi bakar i den vedeldade ugnen.
Kaffeservering 13.00–16.00

Kristi Himmelsfärdsdag 13 maj
Gudstjänst

Onsdag 13 oktober
Kl 19.00 Föreningsmöte.
19.30 Bondhustrun som yrkeskvinna.
Iréne Andersson-Flygare,
Upplandsmuseet.

Onsdag 10 november
Kl 19.00 Föreningsmöte
19.30 Uppsala under 1800-talet; bilder målade av Eric Österlund.
Antikvarie Helena Harnesk,
Upplandsmuseet. Bildillustrationer.

Onsdag 8 december
Kl 19.00 Föreningsmöte.
9.30 Luciatåg och adventssånger.

Övriga aktiviteter: Bondkyrko hbf har under året inlett samtal med Uppsala Kyrkliga Samfällighet och Helga Trefaldighets församling angående den framtida användningen och verksamheten vid Stabby prästgård.

Bondkyrko hbf har under året tagit initiativ till att bilda "Uppsala hembygdskrets". Vid ett möte den 4/5 i Stabbygården med representanter från hembygdsföreningarna i Danmark, Eriksberg, Gamla Uppsala, Vaksala och Vårdsätra var samtliga hembygdsföreningar positivt inställda. Styrelserna skall nu behandla frågan och ett beslut skall tas vid ett möte vid Danmarks hembygdsförening den 13/9. Vid mötet i Stabbygården deltog även två representanter från Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund.

Stabbygårdens underhåll: Bondkyrko hbf har beslutat att investera cirka

Bondkyrko Hembygdsförening Stabbygården

200.000 kr i renovering av: samtliga fönster, 3 st pappspända innertak, de sista gamla elledningarna och en skorsten. Renoveringarna genomförs under år 2000. Inga bidrag har beviljats.

Ove Lundgren

Bromma Hembygdsförening

Antalet medlemmar var vid årets slut 1 160. Under året har hållits nio protokollförda sammanträden med styrelsen och arbetsgruppen har som regel träffats en gång i månaden. För medlemmarnas trivsel och information har programgruppen ordnat ett antal sammankomster.

Hembygdsdagen i Ängbykyrkan den 24 januari firades som tidigare år tillsammans med Bromma församling. Den 15 januari besöktes det intressanta Skolmuseet i Alviksskolan.

Årsmötet hölls den 11 mars i Ängbysalen i Ängby kyrka. Mötet började med sedvanliga årsmötesförhandlingar. Efter förhandlingarna fick vi höra kulturhisto-

rikern Andrea Hermelin föreläsa och visa bilder om Skeppsholmen – den gröna ön i Stockholms ström.

En vårvandring längs stranden från Alvik till Ulvsunda genomfördes den 22 april under ledning av Hasse Edsman och Hans Törnsäter.

Vårutflykten den 9 maj gick i år till Sigtuna och Skokloster. På vägen till Skokloster besökte vi Erikssunds Säteri och tittade bl.a. på Vasarummet med välbevarade målningar från omkring år 1600. På Skokloster slott fick vi en guidad rundvandring och dagen avslutades med en stadsvandring i Sigtuna.

Ulvsunda kvarn besöktes den 19 maj där Leif Törnblom engagerat berättade om kvarnen och dess historia. Besöket på kvarnen föregicks av en promenad till Gliastenen under Rolf Gezelius ledning. Gatu- och trädgårdsmiljön i Äppelviken var rubriken på en välbesökt vandring den 27 maj under ledning av trädgårdsarkitekten Uwe Koch.

Nationaldagen den 6 juni samlades vi, trots regn, som traditionen bjuder med kaffekorgar vid Rotundan i Solvik, även i år i samarbete med Västerleds trädgårdsstadsförening.

Kvällsvandring vid Blackebergsstranden den 31 augusti. Under ledning av föreningens "Blackebergsspecialist" Barbro Törnros och Svante Hök, som bor på Ekbacken, vandrade en stor skara till Tyska Botten, Ekbacken och den Ljunglöfska villan, Blackebergs Slott.

I strålande höstväder den 11 september gick en vandring på Drottningsholmsmalmen av stapeln. Under sakkunnig ledning av Karin Wahlberg-Liljeström vandrade vi runt på Drottningsholmsmalmen i ett par timmar. Vid ett välbesökt möte den 28 oktober på Ängby Slott gav Siv Lehnberg och Tore Broström en kulturhistorisk exposé i ord och bild över Norra Ängby.

Ateljébesök i Alvikens Gårds rättarbostad arrangerades den 3 november. Rolf Gezelius och Olle Jacobsson berättade om och visade bilder på Alvikens Gård. Titti Winbladh berättade om sin konstverkstad "Alvikstorpet" och dess aktiviteter.

Den 16 november fick djuren i Spånga gymnasium besök. Owe Sandström, lärare vid gymnasiet, guidade och berättade om de cirka 1 000 levande djur som finns i gymnasiets samling.

Årets sista program den 5 december var ett besök i Västerledskyrkan. Musikdirektör Lilian Håkansson, kantor i Västerledskyrkan, demonstrerade den fina orgeln och visade runt i kyrkan.

Utöver ovanstående aktiviteter har sex öppethusdagar anordnats i föreningens lokaler i Åkeshofs Slott med både eftermiddags- och kvällspass. Intresserade har då fått möjlighet att fördjupa sig i föreningens intressanta bild- och textarkiv. Under året har ytterligare två vandringsbeskrivningar/kulturstigar färdigställts "Strandpromenaden Alvik – Ulv-

sunda slott" och "Vandring i Norra Ängby".

Föreningens hemsida (http://hem2.passagen.se/brommahf) har under året besökts av ett tusental personer. Där presenteras fortlöpande kommande program och andra aktualiteter om Bromma. Välkommen.

Kontakter med myndigheter, stadsdelsnämnder, tekniska nämnder m.fl. har förekommit fortlöpande under året. Föreningen har under året aktivt deltagit med synpunkter i ett flertal samråd om olika byggprojekt i Bromma.

Medlemmar i styrelsen och arbetsgruppen har under året lett studiecirklar och hållit föredrag i olika sammanhang.

Brommaboken, BHF:s årsskrift, utkom för 70:e gången utan avbrott. Innehållet är som vanligt väl och varierat sammansatt med artiklar om såväl person- som lokalhistoria, samt om natur och kultur.

Bromma Hembygdsförening
Styrelsen

Börje-Åkerby hembygdsförening

1999 var Börje-Åkerby hembygdsförenings 50:e verksamhetsår. Antalet medlemmar var 175. Föreningen äger Gammelgården i Altuna, Börje. Den består av en huvudbyggnad från Jumkil den s.k. Örnsätrastugan byggd på 1600-talet, ett portlider från Altuna, en visthusbod från Älgtorp, en bod och en rustkammaren från Ströja. Samtliga uthus från Börje socken. Allt är flyttat till platsen Ryttarhagen under 1950-talet.

Kristi himmelfärdsdagen var det otta vid Gammelgården. Börje blåbandsförening bjöd traditionsenligt på kaffe och smörgås. Den 15 maj samlades medlemmarna till städ och reparationsdag. 17 personer kom och hjälptes åt med städningen inomhus och utomhus samt med mindre reparationer. Ett kryddland nyodlades och i rabatten vid trappan kompletterades en del gamla växter som sorkarna förstört. Som vanligt samlades man också till en trevlig samvaro med lunch och kaffe.

I juni rödfärgades Örnsätrastugan på framsidan och södra gaveln. Spismuren i köket vitlimmades efter gammalt recept. Grinden nytjärades. Föreningen köpte en ny flaggstång och monterade upp efter den gamla som föll för en höststorm.

Den 20 juni hölls den årliga sommarfesten med 50-årsjubileum. Ordföranden Gunnar Larsson höll välkomsttal. Sedan restes majstången med hjälp av Börje motionsdansare. De gjorde också en dansuppvisning. Vice ordförande Kristian Jönsson läste sedan upp en krönika om Börje-Åkerby hembygdsförenings tillblivelse. Därefter höll han ett tal till Helge Larsson, Birger Larsson, Gunnar Larsson och Valter Larsson som alla var med och grundade föreningen 1949. De

uppvaktades med var sin tavla och blommor. Landsantikvarie Stig Rydh var inbjuden till jubileet. Han höll ett anförande då han berömde de medlemmar som den dagen tackades för sin 50-åriga gärning. Sedan följde ringdansen. Den leddes som vanligt av Inez Öberg till Åke Ericssons dragspelsackompanjemang. Circus Max uppträdde och det blev liv och rörelse på gårdstunet. En utställning hade ordnats inne i Örnsätrastugan. Den visade äldre plåtburkar för förvaring av kaffe, te, karameller, kryddor m.m. Pro-orkestern underhöll med musik hela kvällen och i kaffeserveringen var det full fart. För övrigt fanns det tombola, fiskdamm och pilkastning att roa sig med. Cirka 300 pers kom till festen.

Den 22 augusti firades en ekumenisk gudstjänst då Börje församling bjöd på surströmming.

Vid en annan gudstjänst den 5 september bjöd hembygdsföreningen på kyrkkaffe. Som vanligt har det hållits flera friluftsgudstjänster och andra sammankomster på hembygdsgården under sommaren. Föreningen har förutom årsmötet haft två protokollförda styrelsemöten.

Kerstin Carlsson
sekreterare

Danderyds Hembygdsförening

Julgransplundringen den 9 januari med sedvanlig trolleriföreställning, lekar, gottpåsar och granutkastning roade ett stort antal barn och föräldrar.

Årsstämman i april höll först parentation över bortgångne hedersordföranden Sture Lindgren och efter sedvanliga förhandlingar berättade Erik Nyman om "Så var det då" i Danderyd åren 1941–55.

Valborgsmässoafton i Kvarnparken var festlig som alltid med mycket folk, med Danderyds Blåsorkester, Danderydskören och vårtalaren Hans Furuhagen. Brasan tändes och fyrverkeriet imponerade.

Nationaldagen den 6 juni inleddes med hissande av flaggan och kaffe med dopp vid Kvarnstugan. Vid festligheterna på Djursholms slott representerade föreningen med fanor och Danderydskören.

Midsommarfesten i Kvarnparken samlade som vanligt över 1.000 besökare, som efter klockringning, barnens flaggparad med Danderyds Spelmän i täten, stångresning, dans av Danderyds Folkdanslag, ringlekar m.m. förlustade sig med lotterier, kaffedrickning och mycket annat.

Hembygdens dag 19 september visades Berga gård, Båtmanstorpet och Baldersskolan.

De till föreningen anslutna delföreningarna har redovisat följande:

Danderyds Spelmän deltog i Föllingeveckan och arrangerade Sätraängsstämman.

Danderyds Slöjdgille hade som vanligt full aktivitet på vävstolarna i Kvarnstugan, delade ut stipendier till elever i årsklass 9 och några andra ungdomar, hade försäljningar av egna alster och stötte en vänförening i Estland

Danderydskören deltog i helgsmål i Sätraängskyrkan, gudstjänst i Mariakyrkan, framförde vårsånger på Svalnäs Gästhem och i Kvarnparken, hade julkonsert i Djursholms kapell och medverkade vid ett stort antal olika föreningsträffar.

Danderyds Folkdanslag hade uppvisningar vid midsommar i Kvarnparken, för gamla inom äldreomsorgen, på kryssningsfartyg, på Skansen, för ett stort antal föreningar av skiftande slag och ledde ett stort antal kurser av varierande slag.

J Bertil Wadman
sekreterare

Danmarks Hembygdsförening

Danmarks Hembygdsförening kan summera ännu ett aktivt verksamhetsår med en mängd begivenheter och ett rikt och varierat program.

I februari inleddes vårt hembygdsår med ett välbesökt årsmöte i Sävja kyrka. Åter blev hembygdsföreningens generationsskifte uppmärksammat. Två styrelseledamöter som varit med sedan starten, Ellinor Lindström och Dagny Eriksson avtackades med tal och blommor. Professor Björn Ambrosiani berättade efter årsmötesförhandlingarna om Birka ur uppländskt perspektiv och visade många spännande bilder.

Vårt marsprogram bestod av en lokal konstkavalkad. Om målningarna i kyrkan berättade Tomas Anderman under högmässan och om bygdegårdens takmålningar Göte Danielsson. Ett tiotal konstnärer från socknen visade upp sina verk.

I mitten av april fick vi besök av Uppsala kommuns naturvårdssekreterare Rolf Jacobsson som inventerat naturen i vår socken. Han berättade initierat till bilder om växter och djur – särskilt hans fågelimitationer var imponerande och uppskattade.

Den 8 maj var det så dags för föreningens vårutflykt. I år gick den till Sigtuna, Sveriges äldsta stad, där vi togs väl om hand av museichef Sten Tesch. Han redovisade i museets trädgård fynd och fakta om anläggningen av staden innan vi guidades runt i stan och såg spåren av vad som en gång varit. Innan vi åkte tillbaka besåg vi museets samlingar och fick oss något till livs ur medhavd matsäck.

Den 29 maj inbjöds vi att tillsammans med Linnésällskapet besöka tre linnéminnen i uppsalatrakten. Vår vice ordförande

Museichef Sten Tesch berättar om Sigtunas tillblivelse i museets trädgård.

Sven Berglund stod för värdskapet och guidade på Linnés Sävja.

Midsommardagens gudstjänst på Linnés Hammarby samlade en stor församling. Hembygdsföreningen var rikt representerad eftersom vi beslutat att dela ut Pharmacia & Upjohns Linnéstipendium 1999 på 5000 kronor till kyrkoherde Tomas Anderman för hans förtjänstfulla arbete om Carl von Linné i Danmarks socken, vilket bl.a. resulterat i skriften Herr Archiatern på Hammarby.

Höstterminen startade med att vi försökte dra oss till minnes Håtunaleken. Som stöd reste vi med buss och såg bygdespelet Minnes I Håtunaleken. Vädret var oss gunstigt och vi kunde också njuta av annat medeltida som armborstskytte och maträtter med anor från denna tid.

Oktober bjöd på journalisten och amatörhistorikern John Kraft. Han lät oss, utifrån sina erkända studier av labyrinter som fornlämningar, ta del av sina idéer om var hövdingadömen och kultplatser varit belägna innan folklanden bildades. Vi lyssnade andäktigt och tänkte nog lite till mans att så kunde det nog ha varit.

Den 27 novemer var det så dags för Danmarks Bygdegårds 70-årsjubileum. Vårt bidrag till jubileet, och samtidigt vår gåva till Bygdegårdsföreningen, var att Gustav Brugård lyckats spåra upp och inbjuda gårdens arkitekt Alf Lundqvist.

90-åringen visade sig vara högst vital och bidrog till en mycket lyckad fest.

Under 1999 anordnade Danmarks Hembygdsförening en studiecirkel i arkeologi tillsammans med Studieförbundet Vuxenskolan och Upplandsmuseet, under ledning av museets arkeologer Bent Syse, Hans Göthberg och Per Frölund. Cirkeln pågick under tre terminer och omfattade under 1999 Den arkeologiska utredningen samt under hösten en förundersökning på gravfält RAÄ 111 vid Gråten på Sävjas marker. Deltagit med liv och lust har 18 medlemmar, kvinnor och män mellan 30 och 77 år. Till våren 2000 återstår slutundersökningen, som alla ser fram emot med stor spänning.

Om allt annat som sig i föreningen tilldragit haver står att läsa i Danmarks Hembygdsförenings Årsskrift 1999. Även detta år föredömligt skriven, illustrerad och redigerad av förre ordföranden Gunnar Olsson. Omslaget har en annan styrelsemedlem, Per-Arna Risberg, skapat på sitt oefterhärmliga sätt.

Stefan Östergren
sekreterare

Dannemora Hembygdsförening

Det har hållits 13 möten under verksamhetsåret 1999. Verksamheten har bestått av ett flertal intressanta möten, utflykter m.m. Vintermöte hölls med musikunderhållning och bildvisning. En gränsträff på Gullstigen ordnades tillsammans med Tegelsmora Hembygdsförening.

Dannemora marknad gick av stapeln som vanligt.

I Ånghammaren i Österbybruk byggde vi upp ett kök och en kammare i sekelskiftesstil. Nationaldagen firades med cirka 200 deltagare och inkomsten skänktes till Viktoriafonden.

Österbybruks Nyckelharpsstämma förlade som vanligt sin förstämma till vår hembygdsgård. På "lilla midsommarafton" fick vi besök av TV4.

Österbydagen, sista söndagen i augusti serverade vi silltallrik och kaffe.

Årets stora händelse var uppförandet av smedjan, där Korsnäs AB skänkte virket som den byggdes av. Den restes av ett flertal duktiga och intresserade deltagare.

Utöver dessa aktiviteter har Nils Hjorth ordnat kvällsutflykter och en resa till Utö hann vi också med, den samlade 50 deltagare.

Ett digert verksamhetsår alltså som avslutades med lilla julafton.

Anica Trolin-Andersson
Sekreterare

Edsbro hembygds- och föreläsningsförening

Året inleddes den 17 januari med att hembygdsföreningen bjöd på grötlunch i församlinghemmet efter gudstjänsten i kyrkan. Nytt för i år var en familjedag vid bruksmuseet den 14 februari. En dag med slädfärder, tipsrundor för barn och vuxna samt korvgrillning,

Pimpelfisket vid Erken, arrangerades under sportlovsveckan den 6 mars, men tyvärr var vädret blåsigt och grått, och det var vatten på isen under det tunna snötäcket. Men i gengäld smakade kaffet och den grillade korven med bröd mycket bra.

Den 21 mars var det dags för årsmötesförhandlingar i församlingshemmet. Roland Hedin berättade om järnvägen som invigdes 1898.

Sedvanligt firades valborgsmäss vid bygdegården. Brasa, vårtal av komminister Helén Blomqvist, sång samt fyrverkerier som avslutade kvällen.

Den 29 maj anordnade föreningen en utflykt till "prästkällan" vid Dumran. Efter en skogspromenad utefter den gamla malmvägen kom vi fram till källan som är en s.k. offerkälla där det förr var brukligt att dricka trefaldighet. Elis Andersson och Johnny Carlsson guidade.

Nästa utflykt var den 12 juni, då vi besökte Dannemora och Österbybruk. Mycket intressant med tanke på att Edsbro masugn under 17–1800 talet hämtade i stort sett all sin malm från Dannemora. I Österbybruk fick vi en informativ guidning i den gamla vallonsmedjan med ljud- och ljusillustrationer, samt en inblick i de gamla smedernas liv och leverne. Vi kunde även bese Ånghammaren med sin sommarutställning, där hembygdsföreningen deltog med utställningsföremål från Westbergs spinnrocksvarvarverkstad i Edsbro.

På midsommardagenvar det friluftsgudstjänst vid hembygdsgården Åsavallen. Föreningen bjöd på kaffe.

Brukets dag som anordnas vartannat år, arrangerades den 8 augusti vid bruksmuseet. Dagen inleddes med friluftsgudstjänst med komminister Helén Blomqvist. Olika hantverk demonstrerades, däribland kardning och spinning av ull, nyckelharpstillverkning och trådarbete. I smedjan visade Lars Morén hur man böjer järn. Övriga aktiviteter var ponnyridning, pilkastning, tombola och musikunderhållning av Lotuna stämband.

Ytterligare en byvandring hann vi vara med om den 5 september, då vi strövade genom Åsby by. Vi fick en inblick i hur byn såg ut under 1700-talet och fram till våra dagar. Byn är en av de äldsta boplatserna i Edsbro med många bevarade bautastenar. Vandringen avslutades med kaffe uppe på de gamla åsbornas egen fornborg från 1000-talet. Guider: Ellert Staf och Johnny Carlsson.

Under det gångna året har många gruppbesökare guidats vid Edsbro bruk och vid hembygdsgården Åsavallen.

Johnny Carlsson guidar vid Trefaldighetskällan i Dumran, Edsbro, den 29 maj 1999.

Under hösten har området omkring hamnmagasinen vid Bruket röjts och skog har avverkats. Föreningen har fått löfte av kommunen att hugga och ta hand om ett 50-tal träd som stått tätt intill byggnaderna. Ett femtontal medlemmar har hjälpt till och området är nu rensat och uppsnyggat. Magasinen vid den f.d. hamnen framträder nu på ett helt annat sätt för intresserade besökare och liknar nu hamnområdet så som det såg ut under Brukets glansdagar och med kyrkan i bakgrunden, fullt synlig uppe på åsen.

Studiecirkeln, "Gård och bygd genom hundra år" har fortgått under året och ytterligare medlemmar har tillkommit. Under hösten utkom avsnitt nr 2, i skriftserien "EDSBRO – en tillbakablick". En mycket populär skrift, som även i år blivit slutsåld trots att vi tryckt upp flera exemplar än tidigare.

Under året har också den gamla klensmedjan vid Edsbro Bruk restaurerats av föreningens medlemmar. Smidesässjan totalrenoverades och putsades på gammalt vis, kontorets väggar byggdes upp och reparerades och kontorsdörren rengjordes så att den gamla inskriptionen framträdde tydligare. Kontorets öppna spis renoverades. De gamla pustarna har återbördats och en översyn av smedjans alla gamla originalverktyg har skett.

Johnny Carlsson

Enköpings Stads Hembygdsförening

Enköpings Stads Hembygdsförening bildades den 5/6 1999 för att rädda och bevara den enda kvarvarande gamla gården i centrala Enköping. Ett par hundra personer samlades vid Wallinska gården och hembygdsföreningen fick redan första dagen 112 medlemmar. Årsmöte med val av styrelse hölls den 8/7.

Föreningen fick tillträde till gården den 1/9 och under lördagama i september hade vi öppet hus där enköpingsborna var välkomna att titta på husen, gå med i föreningen och dricka en kopp kaffe.

För det praktiska arbetet har det bildats en rad grupper för arbete i trädgården, upprustning av hus, forskning om Enköping med tonvikt på de senaste 2 århundradena, program/fika vid arrangemang och inte minst jakt på sponsorer.

Under hösten påbörjades arbetet med reparationer i gatuhuset som hade svåra fuktskador både i golv och väggar.

Den 12 december hölls en julmarknad. Väderförhållandena var inte de bästa, men trots detta hade vi många besökare och vi fick ett välkommet tillskott till kassan.

Den 17/12 kunde äntligen ett avtal med kommunen undertecknas om föreningens nyttjande av Wallinska gården.

Vid årets slut hade föreningen 185 medlemmar.

Anna-Lena Eriksson,
sekreterare

För att rädda och bevara Wallinska gården i Enköping, bildades i juni 1999 Enköpings stads Hembygdsförening.

Eriksbergs Hembygdsförening

Eriksbergs Hembygdsförening har under året haft sju månadsmöten, gökotta samt medverkat i firandet av Stadsskogens dag.

Här följer en kortfattad beskrivning av programmets innehåll:

17 februari
Upptaktsmöte med Gunnar Eriksson som berättade om "Med Nordiska arkeologer i Nubiska delen av Sudan".

17 mars
Årsmöte samt medverkan av landsantikvarie Stig Rydh.

21 april
Komminister Maria Rengård-Sivertsson berättade om "Mitt möte med Zimbabwe".

29 maj
Gökotta vid Norby Soldattorp tillsammans med medlemmar i i Föreningen Norby Soldattorp.

26 augusti
Stadsskogens dag.

29 september
Naturvårdssekreterare Rolf Jakobsson berättade om vår trakts naturvärden.

20 oktober
Berättarkväll om "Det gamla Eriksberg"

I samarbetsgruppen " Kultur för äldre" har hembygdsföreningen varit representerad.

Besvärsskrivelse har den 2 februari 1999 inlämnats till Byggnadsnämnden i Uppsala angående förslag till detaljplan Gläntan, Kåbo 41:1 Dp 80: C. Lotterier har ordnas vid flera tillfällen.

Månadsmötena har hållits i servicehuset Orstenen.

Vid Vintertinget den 7 februari deltog två representanter. Vid Upplands fornminnesförening- och hembygdsförbunds årsmöte den 3 oktober på Eklundshof deltog våra valda ombud.

Vid årsskiftet var medlemsantalet 58.

Styrelsen

Frösåkers Hembygdsförening

Arrangemang

Föreningens vårutflykt gick till Bennebol där Gunnar Wärdig entusiastiskt berättade om brukets historia och sevärdheter. Ett besök gjordes även i Kokboksköket som visades av dess initiativtagare Inger Ärlemalm.

Nationaldagsfirandet 6 juni skedde på sedvanligt sätt med underhållning och kaffeservering vid Hembygdsgården. Midsommardagens gudstjänst genomfördes i uselt väder i en för övrigt rekordvarm sommar. Många gästade det musikprogram som erbjöds vid Hembygdsgården under Östhammars Musikvecka. Hembygdens dag genomfördes i augusti i samarbete med Östhammars Folkdansgille.

Flera uppskattade stadsvandringar arrangerades under Ann-Marie Löfstrand och Bertil Helmersson kunniga ledning. Sammanlagt lockade dessa drygt hundra deltagare, såväl sommargäster som åretruntboende.

Styrelse- och kommittéarbete
Styrelsesammanträden, arbetsmöten och sammanställning av medlemsblad, som sänds till samtliga medlemmar, är exempel på styrelsens arbete. En soppkväll har arrangerats, liksom ljusstöpning. En annan trevlig tradition är att klä granen inför julen till förbipasserandes glädje.

Fastighetskommittén har lagt ned ett uppskattat arbete när det gäller såväl byggnader som parkarbete inom hembygdsgården.

May Strandberg
sekreterare

Frötuna hembygdsförening

Föreningen har förutom styrelsemöten arbetat för två helt olika projekt.

Projekt 1 Sjöstugan
För att få tillgång till egen lokal för sin verksamhet, har blickarna fastnat på en gammal fattigstuga, sockenstuga, med anor från 1600-talet. Fastigheten ligger väster om Frötuna kyrka och ägs av kyrkan. Stugan kallas idag för Sjöstugan. Därför har diskussion om arrende och hyra av Sjöstugans mark och byggnader förts med representanter för kyrkorådet, vilket resulterade i att ett avtal skrevs under året. Kyrkan hade anslagit 50 000 kronor till upprustning av norra fasaden. Pengarna har använts till material och till en entreprenör. Hembygdsföreningen har bistått dels med egen arbetskraft dels med inköp av två ytterdörrar samt diverse material. Flera arbetsdagar har föreningens medlemmar aktivt deltagit i vid Sjöstugan.

Projekt 2 Hemsida på Internet
På våren beslöts att göra en hemsida på Internet. En intresserad medlem erbjöd sina tjänster, vilket vi tacksamt tog emot. Under sommaren fick vi in material från våra medlemmar som gällde Frötunaklänningen, Fyra herrgårdar, Sjöstugan, Fornlämningar, SIKA-hällen, och en karta över Frötuna församling. Arbetet uppdateras fortlöpande. Adress:
W1.152.telia.com/~u15205557/frotuna/

Dessutom har föreningen arrangerat flera medlemsmöten där vi bl.a. har besökt Tolvmansgården i Rimbo och även gjort ett besök på Albert Engströms museum i Grisslehamn. Vi har även i år utfört röjning på Fornborgen som är belägen intill Frötuna kyrksjö.

Inger Jansson
ordförande

Gamla Upsala Hembygdsförening

Sedvanligt Valborgsmässofirande genomfördes vid Gamla Uppsala högar och samlade som vanligt mycket folk. Österledskyrkans kör underhöll och vårtalare var Kjell Carles.

Slåttergillet den 11 juli anordnades för första gången helt i Hembygdsföreningens egen regi.

Temat för årets hembygdsdag den 22 augusti var "Natur och Miljö i Gamla Uppsala". Genom utställningar och föredrag samt berättelser från föreningsmedlemmar belystes temat över tid och också hur vi önskar en framtida utveckling av vår natur och våra grönområden. Invigningstalare var Naturskyddsföreningens ordförande Kenneth Gunnar. Österledskyrkans musikkår underhöll och dagen avslutades med gudstjänst i Gamla Uppsala kyrka.

Sommarutflykten under mottot "Historiska miljöer i sydduppland" gick, under ledning av Ragnar Nilsson, till Åkers kanal och Vira bruk.

Höstpromenaden och höstmötet knöt an till hembygdsdagens tema. Promenaden gick runt gravfälten vid Fullerö backar med arkeolog Hans Göthberg som kunnig och intressant ciceron. Under höstmötet gavs en redogörelse om förslaget till grönområden i Gamla Uppsala. Gerd Strandberg berättade om sin resa till nationalparker i USA.

Föreningen deltog som vanligt i samarrangemanget "Gamla Uppsala julmarknaden".

Dessutom har fyra studiecirklar genomförts, sockenmuseet har hållits öppet genom föreningens försorg och föreningen har hjälpt till som rådgivare och handledare i Fredrika Bremerskolans projekt "Alla tiders Gamla Uppsala".

Björn Haglund

Gräsö Hembygdsförening

Föreningens verksamhet under 1999 var som vanligt skiftande och innehållsrik.

Fältarbetet med att dokumentera fornlämningar på landbacken ledde oss detta år till en 250-årig gräns tvärs över ön med 8 stycken välbevarade gränsrösen och däremellan ett antal riktningsstenar. Rösena markerade en uråldrig gräns mellan Gräsö gårds och kronans marker.

En annan expedition gick till en fornlämning vid Måsboda, vilken skall ha varit en s.k. ryssugn som använts vid härjningarna 1719, och ytterligare en gick till ett mäktigt gränsröse för fiskevatten vid Östermörtarö.

Under året företogs också som vanligt en mängd turer till havs för att finna och dokumentera lämningar på havets botten. En av dessa gick till Örskär där vi i en vik kunde titta på resterna av lotsångaren "Ring" som förliste här den 12 december

1898. En annan sjöexpedition gick till Argos grund där vi tog dokumenterande sonarbilder på Ångaren "Cedrik" som förliste den 16 december 1910 varvid 12 av besättningens 15 personer förolyckades.

Vid hembygdsgården fortsatte under senvintern arbetet med fotoarkivet, men när vårsolen började värma startade utomhusarbetena på nytt. Spillertaket på sjöboden lades färdigt, vägen till gården grusades och därefter vidtog arbetet med att bygga ett hemlighus i timmer till våra besökares bekvämlighet. Lagom i tid för hembygdsgårdens dag stod byggnaden färdig. Denna dag firade vi som vanligt med en välmatad och välbesökt loppmarknad, tipsrunda, guidad tur i Söderboda by, lotterier, kaffeservering och visningar m.m. Det var en stekande het dag med 30 graders värme i skuggan, som gjord för bad och strandliv. Vi befarade därför att besökarna skulle utebli för att i stället löga sig i svalkande böljor, men dom trotsade dessbättre hettan och anlände som vanligt i strida strömmar till denna speciella begivenhet.

Bland övriga aktiviteter under 1999 kan nämnas att representanter för Gräsö Hembygdsförening i början av mars månad blev bjudna på svarsvisit till Uppsala slott av landshövdingen för att mingla bland noblessen i den nyrenoverade representationsvåningen.

Det bjöds på smörgåsbord, vin och pilsnerdricka och var på det hela taget en mycket trivsam tillställning, även om den inte kunde jämföras med förra årets korvgrillning på Jakobsaskäret när vi hade celebert skärgårdsbesök av vår landshövding.

Vid Gräsödagen den 11 juli serverade hembygdsföreningen kaffe till fikasugna besökare.

Och vid Bygdegårdens dag i Norrboda den 14 augusti visade vi upp utvalda äldre foton ur vårt arkiv för den församlade menigheten.

Kopieringen av äldre gårdshandlingar fortsatte oförtrutet som tidigare liksom gårds- och byforskningen. Vidare gavs två nya nummer av Gräsöbulletinen ut.

Sammanfattningsvis kan vi alltså se tillbaka på ännu ett år fyllt av aktiviteter. Det har varit roligt och inspirerande för oss och vi gläder oss åt det stöd och den hjälp vi fått från föreningens medlemmar i alla möjliga sammanhang. Vi vill därför slutligen passa på att framföra vårt varma tack till alla våra medlemmar.

Styrelsen

Harbo hembygdsförening

Årsprogrammet

Årets verksamhet har i mångt och mycket följt traditionella former. I år förgylldes vårt midsommarfirande av att Harbo kyrkokör hade en gästande kör från Tyskland, som medverkade vid Hembygdsgården. En annan återkommande aktivitet är slåtterkvällen i mitten av juli.

Dans kring stången i samband med midsommarfirandet vid Harbo hembygdsgård 1999.

Vi hälsar ännu fler välkomna att ta del av en konst som bara ett fåtal numera behärskar: att slipa och använda en lie! Eftersom vi fått "ordning på torpet" (Järpenstorp), gjorde vi den 14 augusti ett försök att arrangera en dag som vi kallade "Musik i Järpenstorp" – ett improviserat program där alla som trakterade ett instrument kunde vara med. En försmak av julen försökte vi ge även i år vid Första Advent, då vi firade Gammaldags Jul. Även i år rådde en god stämning kring julgröt, lotterier och hantverksförsäljning.

Byggverksamhet och samlingar

Tack vare insatser från ALU-anställda, har byggverksamheten kunnat fortsätta. En f.d smedja, som stått vid Solberg, flyttades till Järpenstorp 1999 och kommer att användas som förråd.

Övrigt

Vi tycker det är viktigt att den yngre generationen lär känna vår historia och praktiskt får pröva på dels hur man levde i vardagen med dess olika sysslor, dels hur man t.ex firade jul. Denna verksamhet finns inskriven i skolans handlings-

plan "Barn för 100 år sedan". I våras besökte skolbarnen Hembygdsgården, där de fick låna gammaldags kläder. Sen fick de hjälpa till med att bära ved och vatten, och de lekte med kottelagårdar och vedträdockor. Dagen efter vårt Gammaldags Julfirande fick 6–7-åringar även i år komma till Hembygdsgården, där de fick göra julpynt och äta julgröt. Och den vanliga jultomten var utbytt mot julbocken!

Annandag jul var det dags för Harbobocken att börja sin vandring i socknen igen. I hans väska finns en bok, som han vill att man skriver i. De intryck som samlats från olika håll, blir till slut en årskrönika. Detta år var det främst tankarna kring millenieskiftet som präglade boken.

Alf Falkenström
ordförande

Huddunge Hembygdsförening

De stora händelserna under året har varit midsommarfirandet och Huddungedagarna.

Midsommarfirandet började med att midsommarstången kläddes och restes kvällen före midsommarafton. På midsommarafton fick barnen åka på lövade vagnar ner till Hembygdsgården där traditionsenligt midsommarfirandet ägde rum.

Huddungedagarna ägde som vanligt rum första helgen i augusti. I år hade återigen Gunilla Wikström och Marita Prenler samlat krafter och ordnat en utställning i gamla församlingshemmet. Utställningen pågick under tre dagar och gick under namnet "Mål och Gemål". Stora församlingssalen var utsmyckad för bröllop. Där visades brudklänningar och brudfotografier på många av Huddunges brudar. Det allmänna intrycket är att besökarna, som kom i stort antal, gick omkring och suckade över hur vackert det var. Vissa besökare återkom alla tre dagarna.

Förutom utställningen av brudkläder fanns även utställning om Rödjebro IF:s historia, ortnamn i Huddunge, runstenar, släktforskning och Huddunge Radby.

Utställningen inleddes med en välbesökt musikkväll i Huddunge kyrka under ledning av Anna-Karin Wikström. Musikkvällen blev en minnesvärd föreställning som ackompanjerades av sommarens kraftigaste åskväder. Utställningen avslutades med finalen i Huddunge Open i Kubb. Slutsegrare och årtusendets Kubbmästare blev Laget "Taggen".

Före utställningen hade flera frivilliga hjälpt till att rusta delar av församlingshemmet. Pengar till material för upprustningen kom från frivilliga bidrag från besökare vid tidigare utställningar.

Under varma fredagskvällarna har hembygdsföreningens medlemmar vid flera tillfällen kunnat träffas på hem-

bygdsföreningens pub och kafé vid Hembygdsgården.

En lördageftermiddag anordnas sång och teaterföreställning "När kärleken kom till byn" vid Hembygdsgården. Detta framfördes av Hedesunda PRO-förening. Den stora publiken njöt hörbart av både handlingen i pjäsen och skådespelarnas framförande. Det gjordes både med glädje och kärlek.

Styrelsen

Husby-Långhundra Hembygdsförening

Husby-Långhundra Hembygdsförening är en aktiv förening i Uppsala kommuns sydöstra hörn. Med en medlemskader på cirka 300 personer har föreningen kraft att bedriva en aktiv verksamhet där HusabyMarken, medeltidsmarknaden mitt på vägen, mitt i Husby by, är det viktigaste arrangemanget. Då mobiliseras många personer för en gemensam aktivitet, som under 1999 genomfördes för åttonde året i följd. Under en lördag förvandlas bygatan till en sjudande marknadsplats med medeltidsklädda hantverkare och gäster. Riddare och hästar svarar under dagen för skådespelet Tornerspel med Celeres Nordica på Gammelgårdens ladugårdsbacke. Medeltidsmässan i kyrkan inleds med en procession genom marknadsgatan då S:t Mattias återförs till kyrkan. Marknaden ger föreningen ekonomiska resurser för stipendier och stöd för utveckling.

Föreningen leds av en styrelse med Yvonne Lindell som ordförande. Hembygdsföreningen och Församlingen ingår till lika delar i Stiftelsen Karlhällsstugan, en viktig resurs för hela Husby-Långhundra. Hela området består av gamla byggnader från byarna kring dalgången nu utnyttjade för olika verksamheter.

Årsprogrammet innefattar en välbesökt midsommarfest, som i mer än trettio år arrangerats på Tilasgårdens Tun på midsommardagen. Festen har utvecklats till en hemvändardag för alla dem som lämnat bygden eller återflyttat till Långhundraledens dalgång. Äggsexa i samband med påsk och en sillfest i Frösättrastugan i början av september är andra exempel på välbesökta arrangemang. Närheten till vacker natur, med många fornlämningar från den tid då vattenvägen mellan Uppsala och Trälhavet var farbar, stimulerar till aktiv verksamhet.

Föreningen ger ut ett informationsblad "LånghundraNytt". I det presenteras och informeras om aktuellt från bygdens olika föreningar. Utvecklingen i en bygd blir alltmer beroende av de ideella föreningarnas olika verksamheter. Hembygdsföreningen har där en viktig roll som pådrivande, aktiverande och samlande. Med stark ekonomi kan hembygdsföreningen medverka och leda.

Ingemar Hansson

Medeltidsmarknaden HusabyMarken genomfördes för åttonde året i följd. Foto: Ingemar Hansson.

Hembygdsföreningens gökotta i arla morgonstund. Foto: Ingemar Hansson

Håbo kulturhistoriska förening

Under året har föreningen utöver årsmötet den 24 mars haft tre styrelsesammanträden och fem medlemsmöten. Utöver detta har föreningsmedlemmarna kallats att delta i tre studiebesök, av vilka endast ett kunde genomföras, ett synnerligen intressant sådant på Krigsarkivet. De övriga måste tyvärr inställas på grund av sjukdom eller dåligt deltagarantal.

Mötena har avslutats med ett föredrag av inbjudna gästtalare eller presentation av forskningsresultat av våra medlemmar.

Vid januarisammanträdet visade dels Valter Såfström och Hans Höckenström upp sin dokumentation om stötarnas liv från 1749 bl.a. vid Skämma gård (Katrinedal) i Övergran, som följdes upp med överlämnandet vid septembersammanträdet av en pärm med bilder om "våra" statare och nya upptäckter stattorpare på Katrinedal. Detta arbete kompletterades senare (under oktobersammanträdet) med en skrift om statare och lantarbetare. Gransgårdsgruppen visade vid samma tillfälle vad man inom denna kommit fram till.

I februari berättade Gun och Hans Höckenström om en bearbetning av Valter Säfströms berättelse från 1993 om en vandring från Ekolsundsbron till Kalmarsand under 1940-talet. Denna berättelse kom att följas upp under oktober med en fotoberättelse.

Vid årsmötet berättade Erik Strand från Enabygdsarkivet om festplatser och dansevenemang i Håbo från 1920-talet och intill våra dagar.

På septembermötet föreläste Johan Knutsson, som tidigare varit verksam på Skokloster slott om möbelmålning på 17- och 1800-talen.

Om Enköpingsbygdens store son, Jan Fridegårds uppväxt och författarskap, berättade Hans Söder ur antologin "Jag, Jan Fridegård" på oktobermötet.

Årets sista sammanträde gästades av paret Gudrun och Börje Sandén från Upplands-Bro Kulturhistoriska Institut, vilka ur gamla domböcker hämtade berättelser om folks liv och leverne under 16–1700 talen.

Styrelsen

Järfälla Hembygdsförening

Medlemsantalet har under året ökat med ett 90-tal personer och är vid årets slut 838. Föreningen har uppmärksammats genom program på årsmötet och artiklar i vårt medlemsblad.

Våra medlemsmöten har bjudit på föredrag (ofta med bildvisning) i varierande ämnen som t.ex. Gamla idrottsminnen, Ismannen Östi, Gotska Sandön och Författarnas Stockholm. Vi har fortsatt att visa bildserierna Järfälla förr och nu, ett tema som dragit stor publik. Vår årliga hembygdsdag, Görvälndagen, har

genomförts under stor publiktillslutning. Fagning och slåtter vid Håga båtsmanstorp samt Igelbäckens dag har också stått på programmet.

Föreningens samlingar av äldre föremål finns samlade i tre små museer, Bolinder-museet, Görvälns gårdsmuseum och Hembygdsmuseet i Barkarby-skolan (anknutet till därvarande Skolmuseum). Det förstnämnda har under året "avknoppats" och drivs nu av en särskild förening. Det sistnämnda har iordningställts och ska öppnas hösten 2000.

Föreningens medlemstidning, Järfälla Hembygdsblad, har utkommit med fyra nummer á 16 sidor i A4-format. I tidningen har under året funnits artiklar om förra sekelskiftet, trädgårdsbruk, flyget på Barkarby, Viksjöstadens tillkomst, torp, kommunalpolitiker m.m. En presentation av gravvårdar på Järfälla kyrkogård har avslutats och en serie om Posten 125 år i Järfälla har inletts.

Styrelsen

Knutby-Faringe-Bladåkers Hembygdsförbund

Årsmötet hölls den 12 mars i Faringe Bygdegård. Styrelsen har under året hållit tre protokollförda sammanträden.

Nationaldagen den 6 juni firades i Knutby kyrka med talrik fanborg. Talare var Leni Björklund generalsekreterare i Svenska kyrkan. Efter firandet i kyrkan tågade vi och Häverö spelmanslag till Gammelgården, där nationalsången sjöngs och flaggan halades. Kaffe serverades i församlingshemmet.

Midsommarafton firades vid Gammelgården med dans kring midsommarstången.

I år firade Knutby-Faringe-Bladåkers hembygdsförbund 70-års-jubileum på Gammelgården med f.d. ordföranden Engel den Braver som talare. Till minne av jubileet planterades ett vårdträd. Roger Frisk underhöll med sång och gitarrspel. Toppar Martin trollade för barnen. Jubileet firades den 1 augusti, den dag som vi alltid har vår hembygdsfest, nämligen första söndagen i augusti.

Den 1 december hade vi en höstträff i Faringe Bygdegård, där Elsie Johansson berättade om sitt liv och författarskap.

Besök av flera grupper och privata personer har vi haft under året.

Reparationer pågår som vanligt på Gammelgården av alla husen. På våren hjälper alltid skolans elever till med lövräfsning och städning.

Ingrid Backman

Lovö Hembygdsförening

Årets arbete har präglats av planering av föreningens 50-årsjubileum under år 2000 samt att på olika sätt möta hotet mot Lovö i form av "Västerleden".

50-årsjubileet krävde mycket tid för kontakter med olika personer, boka lokaler och inte minst en mängd sammanträden som tillsist utmynnade i ett högtidsprogram att hållas i maj samt idéer och riktlinjer för en stor utställning i kommunens bibliotek under november-december.

Planerna på att lägga "Västerleden" över och genom Lovö har fått hembygdsföreningen att kalla till en föreningskväll under temat "Vad händer med Lovö". Vid denna kväll visade docent Bo Petré med diafotos och OH-bilder hur Lovö vuxit fram ur havet, hur människor successivt tagit landet i besittning, lämnat kvar rester från boplatser under århundraden och i dagens läge finns nu ett jordbrukslandskap med gårdar som ger människor sitt levebröd. Minst 50 år behöver arkeologerna för att helt kunna dokumentera utvecklingen menade Bo Petré. Vägverket, Ekerö kommun och Fastighetsverket var gott representerade och mycket folk från Lovö hade mött upp till kvällen där diskussionens vågor gick höga.

Hogsta-dagen genomfördes den 8 maj för andra året i följd. Drottningholmsskolans alla barn i klasserna 1–6 samt förskolans grupp hade under våren arbetat med olika ämnen om Lovö vilket allt redovisades muntligt av eleverna.

Fornstigen kräver mycket underhållsarbete av ideella medlemmar liksom de olika byggnaderna, tidningen "Eleonoraposten" utkom med två nummer, vandringar och sedvanliga vår- och höstutflykter har genomförts.

Kylli Johannisson
sekreterare

Läbyvads hembygdsförening

Kulturkommittén ordnade en kulturresa till Stockholm lördagen den 6 februari. Dagen inleddes med ett besök på Keramiskt centrum i Gustavsberg. Efter visning av Gustavsbergs Porslinsmuseum fick deltagarna tillfälle att se utställningarna på egen hand. Gemensam lunch intogs på Gustavsbergs Värdshus och därefter gick resan vidare till Nordiska museet och den uppmärksammade utställningen "Karin och Carl Larsson. Konstnärshemmet i Sundborn". Resan lockade så många deltagare att en buss praktiskt taget fylldes.

Föreningens årsmöte arrangerades den 20 mars i hembygdsgården. Efter inledande förhandlingar och val till styrelse och kommittéer, serverade festkommittén supé.

Gruppen Folklår underhöll med musik och sång i folkton.

Vårens ankomst firades traditionsenligt på valborgsmässoafton med stor majbrasa och fyrverkeri i Sören Anderssons hage.

På Kristi himmelfärdsdag den 13 maj firades Hembygdens dag. Efter gudstjänsten i kyrkan med fanborg, spelmän

och damkör, tog samkvämet vid i hembygdsgården. När alla hade njutit av kaffe och smörgås framträdde spelmansgruppen Dur och moll samt församlingens damkör.

Midsommaraftonen firades på hembygdsgården med alla sedvanliga programinslag. Efter klädning och resning av midsommarstången var det dags för åktur i lövade skrindor, ringlekar, servering, pilkastning och lotterier.

Under sommaren tillbyggdes hembygdsgården på baksidan med ett stort förrådsutrymme. Samtidigt försågs hela huset med stående panel som rödfärgades. Ansvarig för byggnationen var byggmästare Evert Eriksson, biträdd av Sigvard Eriksson och Arne Mattsson som avsatte en stor del av den heta sommaren för det omfattande arbetet. Resultatet blev strålande och hembygdsgården smälter nu in i bymiljön på ett mycket positivt sätt. Under sommaren installerades också nya elradiatorer i hembygdsgården. Samtliga åtgärder finansierades i huvudsak med ett anslag från Uppsala kommun, men förutsatte också betydande ideella insatser.

Söndagen den 21 november på eftermiddagen arrangerades åter, den numera inarbetade Kulturdagen i hembygdsgården. Många intresserade besökare hade hörsammat föreningens inbjudan. Bygdens slöjdare ställde ut sina alster, visade, berättade och demonstrerade. Kaffe, bröd och varmkorv serverades och barnkören underhöll med sång. I samband med Kulturdagen invigdes också hembygdsgårdens nya tillbyggnad under högtidliga former.

Kvällen den 1 december inbjöd återigen Hembygdsföreningen och Christer Adler till Julkultur i Studentbokhandeln. Arrangemanget lockade många intresserade medlemmar. Efter det att Christer informerat om boknyheter inför julen serverades förfriskningar

Årets Lucia var Karolina Cederholm när den traditionella luciafesten anordnades i hembygdsgården den 10 december. Efter luciatablån serverades kaffe med bröd och därefter var det dags för paketauktion.

1999 hade Läbyvads hembygdsförening 130 registrerade medlemmar.

Elisabeth Liby
sekreterare

Norra Järva Hembygdsförening

Föreningen har som vanligt hållit Mellangården i Akalla By, vår hembygdsgård och vårt bygdemuseum, öppen alla söndagar kl 13–16. Därtill har vi haft extraöppet några lördagar och under de stora helgerna samt Akalladagen och Julmarknaden. För att fira det nya sekel- och millennieskiftet hade vi även öppet nyårsafton.

Antalet medlemmar uppgick 1999 till 120, men under hösten genomfördes en särskild informationsdrive i stadsdelarna,

vilket gav till resultat flera nya medlemmar.

Medlemstidningen Järvabygd har utkommit med två enkelnummer och ett dubbelnummer, det senare för första gången med färgbilder. Hembygdsboken Järvabygd, som utkom 1997, har på nytt distribuerats till skolor på Norra Järva.

Under 1999 har vi fått ett nytt hyresavtal med Stockholms stad. Vi har som mål att få överta Mellangården, som byggdes 1770 och varit ett av tre bondehemman i Akalla By.

Under 1999 började vi även förbereda en hemsida på internet. Vi har tre projekt på gång: Bygdemuseet, en småskriftserie och projektet "Framtidstro i Kista". I Mellangården har vi visat skärmutställningen "Norra Järva under 1900-talet" samt konstutställningar med Bertil Teeling och Marianne Lucander. I övrigt har vi arrangerat flera programkvällar och aktiviteter, vandringar, ugnsbakning m.m. Av programmen kan nämnas stenkakekväll, Gotlandskväll (då vi gästades av länsförbundets ordförande Göran Furuland), program om järvahistoria och järvanaturen samt folktro. Varje höst inleds nu med en surströmmingskväll i slutet av augusti. I juli 1999 uppläts Mellangården åt medlemmar för en högtidlig vigselceremoni.

Föreningen har också medverkat på Föreningarnas Dag. Vi har samarbete med TV Norra som sänder i kabel-TV i Öppna Kanalen.

Styrelsen

Olands Hembygdsgille

Verksamheten i Olands Hembygdsgille år 1999 inleddes traditionsenligt med Julgille i Gamla Klockargården i Alunda där ett 50-tal medlemmar samlats. Jimmy Fredriksson läste en berättelse och Olands Felare underhöll med folkmusik.

Äggsexan på Gammel-Gränome samlade ett 40-tal medlemmar. Kerstin Andersson och Cecilia Österholm spelade folkmusik på nyckelharpa. Åke Larsson berättade från en studiecirkel om 1700-talet.

Nationaldagen firades i Alunda kyrka och vid Gamla Klockargården tillsammans med Alunda Företagarförening och blev mycket lyckad.

Midsommarfesten på Gammel-Gränome midsommarafton hade cirka 1.500 deltagare däribland många barn. Programmet upptog traditionsenligt sång av Hembygdskören, musik av Ekeby Spelmän, lekar kring midsommarstången och sist framträdde trollerikonstnär Topper Martyn som trollade för små och stora barn. Årets konstutställare var Tage Robertsson, Gimo.

Vid årsmötet på Gammel-Gränome 31 oktober berättade konstnär Carin Ax om de uppländska konstnärer som är representerade på Gammel-Gränome. Monica Alm och Ragnhild Dominic underhåll med musik på piano och tvärflöjt.

Hembygdsgården har, liksom tidigare år, visats söndagar från slutet av maj

t.o.m. september och därutöver för grupper efter beställning.

Kulturstigen i fornparken har även i år varit mycket uppskattad av vandrarhemsgäster och andra besökare.

Gunda Nordvall

Rasbo Hembygdsgille

Medlemsantalet har under året varit cirka 225 st. Det har hållits Årsstämma, Vintermöte och 6 styrelsemöten under året. Cirka 1.500 personer har besökt Gammelgården under året, bland annat skolklasser, föreningar samt privata sammankomster.

Hembygdsgillets hembygdsorientering startade den 1 maj och pågick till den 24 juni. Med hjälp av karta och beskrivning kunde intressanta sevärdheter i Rasbo besökas på egen hand.

Vid årsstämman den 16 maj, som besöktes av cirka 30 medlemmar, underhöll Rasbo Spelmanslag med musik.

Den 6 juni, Svenska Flaggans Dag, firades vid Gammelgården av ortsbefolkningen där spelmän, folkdansare och körsångare medverkade.

På midsommarafton kläddes midsommarstången med blommor och grönt. Cirka 350 personer deltog och dansade till musik av spelmän. Kaffet dracks i gröngräset. På annandagen hölls friluftsgudstjänst i Gammelgården.

Den 15 juli samlades cirka 25 medlemmar, vuxna och barn, med liar och krattor för att göra fint vid Gammelgården. Även vår- och höststädning ute och inne görs.

Den 6, 7 och 8 augusti framfördes Bygdespelet "Husförhöret" av Karin Ahlinder. Åter en succé. Teatergruppen, spelmanslaget och danslaget medverkade och som tidigare med Jane Löfgren och Anders Eriksson som ledare. Även barn och ungdomar medverkade i spelet samt kaffekokningen.

Den 8 augusti firades den traditionella Hembygdsdagen. Harry Andersson från slagruteföreningen berättade om och demonstrerade slagrutor. Folkdansare och spelmän underhöll. En trollkarl från Uppsala underhöll både barn och vuxna. Övriga programpunkter var prisutdelning, tipsrunda och kaffeservering.

Den 1 november inbjöds alla intresserade till ett upptaktsmöte för studiecirkeln "Lär känna din Hembygd". Medverkan av arkeolog Bent Syse från Upplandsmuseet och Lars-Erik Karlsson. Cirka 40 intresserade kom och delade in sig i olika grupper som sen har fortsatt att själva fördjupa sig i olika områden.

Den 12 mars inbjöd föreningen till Vintermöte i Församlingshemmet. Ewald Mattsson från Östhammar berättade om sin resa med traktor genom Europa.

Millenniegåvan (ett kryddskåp) överräcktes till det förstfödde barnet år 2000 i

Rasbo socken. Barnet heter Karl Tomas Viktor Högman och föddes den 16 januari 2000.

Eva Ohlsson
sekreterare

Roslagens Sjöfartsminnesförening

Till minne av gångna tiders betydelsefulla sjöfart och för att även dagens sjöfart ska bevaras för eftervärlden driver föreningen ett museum på Väddö, vilket är öppet året runt för grupper och under juni och augusti torsdagar till söndagar klockan 13–16 och under juli alla dagar mellan klockan 13 och 16.

Det välbesökta årsmötet hölls på Turistgården Haga, Väddö, den 19 mars. Till de som tidigare år eller under året utfört förtjänstfulla insatser för RSF delades både föreningens förtjänst- och hedersutmärkelser och Svenska Hembygdsförbundets hedersnål ut.

Den 12 juni gick startskottet för den 26:e postrodden mellan Eckerö på Åland och Grisslehamn med 45 deltagande båtar. Målgången var i Grisslehamn.

Tisdagen den 29 juni invigdes en uppskattad säsongsutställning på museet av marinmålaren Folke Sjögren – "Nära och fjärran – sjöfart på små och stora vatten". Invigningstal hölls av, förutom av konstnären, föreningens ordförande Lars Nylén och sjökapten och chef för Ålands Sjöfartsmuseum, Henrik Karlsson.

Den 15:e Beckbyxans Dag ägde rum den 23 juli då bl.a. traditionsenliga aktiviteter visades av erfarna hantverkare med anknytning till både gångna tiders och dagens sjöfart.

RSF deltar i ett projektarbete som behandlar postbefordran och försel av resande århundraden tillbaka. Projektet benämns "Stora Påstvägen" vilken sträcker sig mellan Åbo och Stockholm. Övriga deltagare är bl.a. kultur- och fritidsförvaltningen i Norrtälje kommun, olika intressenter i Stockholms län, på Åland och i Finland.

Den 29 december hölls en uppskattad millenniefest på museet. Firandet inleddes med ett fackeltåg från "Centrum" via en av marschaller upplyst kanalbank till Kaplansbacken där det serverades grillkorv, glögg, kaffe och pepparkakor. Deltagarna underhölls med musik och tal av Lars Nylén, vilket bl.a. berörde sjöfartens stora betydelse för den kända världens tillväxt under det gångna årtusendet. Efter ett fyrfaldigt leve för Roslagen, dess bygder och sjöfarare avslutades kvällen med ett färgsprakande fyrverkeri.

Ann Alfredson
sekreterare

Sigtuna hembygdsförening

I samband med årsmötet firade vi 40-årsjubileum. Vår förre ordförande Finn Hultgren gav glimtar ur föreningens historia. Slutvinjetten utgjordes av en stor bild av stadens siste, oförliknelige borgmästare, Gustaf Dahl. Samtidigt avlyssnades en bandupptagning från den sista brasafton han medverkade i vid 101 års ålder!

Vid nästa sammankomst berättade ärkebiskop em Gunnar Weman om vår Mariakyrkas renovering för 100 år sedan.

I april kom rektor Birgitta Östlund, Biskops-Arnö, för att tala om dess märkliga historia. Det blev en äventyrlig resa då vårfloden spolat bort vägbank och bro mellan Arnö och fastlandet. Men med militärens hjälp lyckades Birgitta ändå ta sig hit.

På Valborg lyssnade tusentalet Sigtunabor och gäster bl.a. till ett ovanligt och mycket uppskattat vårtal av professor Birgitta Knutsdotter Olofsson.

Efter sedvanligt firande av övriga helger inleddes höstprogrammet med en liten bilutflykt till Markim, Orkesta, ledd av Barbro Fryklund. Museichef Sten Tesch och arkeolog Kerstin Fogelborg gav senare en grundlig beskrivning av årets utgrävning i kvarteret Professorn.

Novembers brasafton ägnades åt 1900-talsbilder från staden.

Vi deltog i julmarknader och lanserade då vår nya Sigtunaservett med 1311 års sigill i guld på blå bakgrund. Den säljer bra.

Barbro Fryklund
ordförande

Skogs-Tibble Fornminnes- och hembygdsförening

Årsmötet 1999 hölls i sockenstugan den 14 mars.

Nationaldagen firades som vanligt med att besökarna tågade till kyrkan med Aros spelmanslag i spetsen. Efter en kortare gudstjänst följde samkväm i sockenstugan.

Under fyra söndagar i juli då museet hölls öppet var det genomgående temat: trädgård.

Den 4 juli talade Staffan Sundström om och demonstrerade trädgårdsplanering. Den 18 juli berättade Tomas Lagerström om "Sommarbeskärning – bäst om träd och buskar får välja själva" och den 25 juli talade Anna Johnsson om rosor.

Den 11 juli anordnades friluftsgudstjänst i museiträdgården. Eftersom vädret var mycket vackert i juli var alla aktiviteterna välbesökta.

Under året har löpande underhåll gjorts på museet och bagarstugan.

Christer Claesson

Sockenstugans Vänner i Funbo

Årsmöte hölls söndagen 7 mars. Mötet inleddes med att medlemmarna bjöds på kalvdans med jordgubbssylt samt kaffe och kaka. Andreas Ehn berättade sedan entusiasmerande om Funbos natur och visade vackra diabilder.

Den 27 maj besökte vi Kungsängen och beskådade kungsängsliljorna som stod i full blom. Därefter ställdes kosan till Linnés Hammarby där vi guidades runt av Solveig Oldeberg. Ett 30-tal medlemmar deltog i denna aktivitet.

Lördagen den 18 september vände vi våra blickar mot vår grannsocken, Rasbo. Kyrkoherde Folke Olofsson visade oss runt och berättade om Rasbo kyrka. Vid Gammelgården mötte ordföranden för hembygdsföreningen upp och visade oss hus och föremål. Till sist åkte vi till Gammelgränome där Ragnhild Morén tog emot. Även här deltog cirka 30 medlemmar.

Museet har hållits öppet lördageftermiddagar från slutet av juni till mitten av augusti. Vi har haft många besök av både grupper och enskilda.

Funbo skola har överlämnat cirka 200 skolplanscher (vilka varit mycket uppskattade av museibesökarna) och ett antal böcker.

Agneta Hellman
sekreterare

S:t. Bartholomei Gille

Sekelskiftet kan kanske ge anledning till en tillbakablick. De förändringar som skett i jordbruksdriften under 1900-talet är så enorma att ingen som levde i seklets början kunde ana dem. Från naturahushållning till ett kapitalkrävande, industriellt och datastyrt jordbruk. Sådden skedde då till stor del för hand, med såskeppa. Säden skördades med lie, självavläggare eller någon enstaka självbindare, skylades och torkades på fältet, för att läggas in i logen och tröskas under vintern. Den areal som då sysselsatte jordbrukaren, hans familj + dräng och piga, tröskas nu på en dag med en skördetröska vars funktioner styrs av datorer. Då skedde all mjölkning för hand och bonden körde själv sin mjölk till närmaste mejeri, med häst och vagn. I dag finns tekniken att låta en robot ta hand om mjölkningen, utfodringen är datastyrd och mjölken körs med tankbil till Uppsala eller Stockholm.

I Svinnegarn fanns förr över 30 gårdar eller torp, som alla hade någon form av djurhållning, i dag finns 6 jordbruk därav ett som har mjölkkor.

Haga tegelbruk, ett av de få som finns kvar i landet, sysselsatte som mest cirka 300 personer, nu drivs det med ett fåtal anställda. Haga Slott som var en högreståndsbostad är nu konferenshotell. Väderkvarnen vid Huseby som var i drift förra sekelskiftet, är nu museiföremål. Den

Bent Madsen, Gunnel Ahlberg, Ulla Öhman, Barbro Larsson, Lena Petersson och Rolf Bredberg svarade för kaffeserveringen på hantverksmarknaden.

brann ned 1980 men återuppbyggdes, dock utan vingar och kvarnmaskineri.

Vid S:t. Bartholomei Gilles årsmöte visade Lennart Nordqvist ett trevligt urval av bilder från sina resor i Sverige. Valborg firades med brasa, korvgrillning, vackert väder och trevlig stämning.

När Trefaldighetshögtiden firades vid Svinnegarns källa talade ärkebiskop emeritus Gunnar Weman, väl påläst på Svinnegarns historia. Trögds spelmanslag medverkade såväl vid källan och andakten i kyrkan som vid det gemytliga kaffesamkvämet.

Vi har arrangerat en Svinnegarnsdag med friluftsgudstjänst, tipsrunda och utställningar, något som vi hoppas blir en tradition.

Sommarutflykten gick i år till Tierps kyrka där Ove Larsson tog emot och berättade kyrkans och traktens historia. Sedan for vi till Munga by och Östervåla hantverkscentrum.

Tillsammans med föreningen Svenska Allmogefår har vi haft en lantrasdag och hantverksmarknad. Där kunde men se tunnbrödsbakning, köpa olika slags hantverks- eller trädgårdsprodukter, ta en åktur med häst och vagn och kanske dricka en kopp kaffe.

Valter Petersson

Sundbybergs Hembygdsförening

Styrelsen har mellan årsmötena 1999 och 2000 sammanträtt 9 gånger, varav flera möten varit öppna för föreningens medlemmar. I slutet av verksamhetsåret hade föreningen 530 betalande medlemmar varav 182 är s.k. familjemedlemskap.

Föreningen har under året varit verksam med utvecklingen av museet, samt med att skapa förutsättningar för ett givande föreningsliv för medlemmarna.

Museet har utvecklats till att vara ett attraktivt Stadsmuseum. Flera nya permanenta utställningar har färdigställts bland andra Stenvillan och Linje-15. Förutom detta har fyra utställningar tagits fram av föreningen under året: *Industriminnen*, en bland annat av medlemmarna, mycket efterfrågad exposé över Sundbybergs industrier genom tiderna, *Socialdemokratiska Arbetarpartiets i Sundbyberg 100-årsjubileum*, vilken utställning föreningen gjorde tillsammans med SAP. Utställningen, som invigdes av Statsminister Göran Persson den 24 september, blev en stor succé, som lockade över 2000 besökare till museet. *Textilutställningen*, som visar delar av föreningens stora samlingar av textilier. *Minnesutställning om Henning Österberg*, med anledning av att han under 1999 skulle fyllt 100 år.

Föreningens medlemmar har, liksom tidigare år, gjort mycket stora ideella insatser för museet. Således sköts till exempel stora delar av registrering och arkivering av museets föremål av föreningsmedlemmar vilka också ser till att museet kan hålla attraktiva öppettider bland annat på söndagar. Antalet besökare till museet kan av anteckningar i gästboken uppskattas till cirka 4000. Till detta skall också läggas de cirka 5000 besök som gjorts på museets hemsida på Internet. Forskare och andra intresserade har nyttjat museets samlingar vid många tillfällen.

Museet har använts som föreningslokal i vilket många evenemang arrangerats (se nedan). Vidare har många andra föreningar hyrt lokalerna för egna möten och evenemang. Detta tillsammans med föreningens egna arrangemang och utställningarna har bidragit till att göra museet till en naturlig samlingsplats för Sundbybergare.

Föreningen har under året arrangerat åtta egna evenemang, varav tre öppna "nedslag i arkiven", gökotta, julbasar samt besök på Nationalmuseums Hill-utställning samt på Rymdbolaget. Vidare har föreningen inbjudit till flera öppna träffar, till exempel för boende i kvarteret Spiiken.

Föreningens tidning, Hembygdsnytt, har förutom årsskriften endast utkommit med ett nummer under året. En "tidningsprogramredaktion" har skapats och sammanträder nu regelbundet, med ansvar för föreningens tidning och föreningsarrangemangen.

Föreningens medlemmar har besökt

ett flertal externa seminarier som arrangerats av andra föreningar och Hembygdsförbund. Föreningen har också deltagit aktivt i andra arrangemang till exempel Duvbo 100 år.

Under året har Lena A Löfström varit anställd av föreningen och arbetat heltid som museichef. Suvi Virkamäki har under en period vikarierat som museichef. Gun Hallingström har varit anställd på halvtid hela året. Många andra personer har också varit knutna till föreningen och engagerade i museets verksamhet, inom ramen för olika former av arbetsmarknadsstöd.

Styrelsen konstaterar att föreningens intäkter, inklusive de pengar som Sundbybergs kommun betalar enligt 1976 års avtal mellan föreningen och kommunen, inte täcker de utgifter som kommer att krävas för att driva ett Stadsmuseum. För att driva museet skulle föreningen behöva anställa ytterligare minst två personer på heltid, och det behövs också större ekonomiskt utrymme för att kunna producera utställningar på ett professionellt sätt.

Under året har många diskussioner förts med delar av Sundbybergs företagare om möjligheten att få ett långsiktigt ekonomiskt bidrag till föreningen från företagarna, för att kunna driva museet. Detta har hittills inte gett något resultat.

Styrelsen

Sydvästra Upplands kulturhistoriska förening

Föreningen vill öka intresset för historia och vårda det gamla. Det gör vi genom att ordna intressanta föreläsningar och stödja Enköpings museum. Vi har cirka 200 medlemmar.

Föredrag

Gösta Brandberg berättade i februari om släktforskning, en populär hobby och i mars höll Göte Carlebjörk samtal om silversmeder i Enköping.

Utflykter

Vid årsmötet i maj fick vi en guidad tur av Mona von Engeström till Altuna kyrka och Revelsta gård med Vasakällaren. Årsmötet hölls sedan hos Mona på Göksbo.

I slutet på maj tog föreningen en tur till Sörmland där kyrkoherde Lars Viper tog emot i Fogdö kyrka. Vi såg Vårfruberga klosterruin och åt lunch på Sundbyholms slott. Besökte sedan Sigurdsristningen.

Hösten inleddes med en utflykt till Västerås gamla ångkraftverk, sedan blev det en uppskattad resa till Stockholm. Där besökte vi sidenväveriet på Söder och åt lunch lagad på täljsten i källaren. Fortsatte till Steninge slott där vi fick en fin guidning av slott och park.

Museet

Första söndagen i advent dukar Barbro Andersson upp sitt julbord från mitten

av 1800-talet i museets stora sal. Britt Landsfors med dottern Emma visade halmslöjd. Marianne Karlsson spann och Marianne Jonstam vävde band. Maj-Britt Carlsson visade möbel- och korgmålning. Föreningen bjöd på glögg och pepparkakor.

Övrigt

Föreningen har också haft två lönebidragsanställda som arbetar på Museet.

Föreningen ger ut tidningen Ena kulturbygd två gånger per år och numera har vi också en egen hemsida som Carl Magnus Granstedt hjälpt oss med. Besök oss gärna: www.enakultur.nu.

Ann-Kristin von Knorring,
sekreterare

Söderfors Hembygdsförening

Verksamheten under 1999 har präglats av föreningens 50-års jubileum. Ett jubileum som avslutades med middag och dans på Söderfors Herrgård, där ett 70 tal gäster närvarade.

Föreningen uppvaktades med presenter från ViU, Tierps kommun, Länsstyrelsen, Båtklubben, PRO och Brukskapellet. Av Erasteel fick föreningen en barockurna kallad "Odenslund", som placerats på ett fundament, på gräsplanen, utanför Enkehuset.

Övriga händelser i samband med jubileet var Valborgsmässofirande med ett jubileumsfyrverkeri, samt framförandet av bygdespelet "Bruket är vårt sa smén" på T-backen.

En jubileumsskrift om föreningens bakgrund har också framtagits och delats ut till alla medlemmar och på allmänna platser.

Styrelsen har, som vanligt, under sommarsöndagarna hållit hembygdsgården öppen med kaffeservering och visning av bildspelet i Ankarsmedjan. Gösta Söderberg har under samma tid hållit Gammelgården öppen för visning. Vi har också haft bruksvandring på torsdagskvällarna under samma tid.

Bagarstugan har Inga Lindblom och Irene Östblom ansvarat för. Bagarstugan inbringade blygsamma 122 kronor, ett större utnyttjande vore önskvärt. 100 personer har tittat på bagarstugan.

Vävstugekommittén, som bestått av Karin Lindfors Inga Lindblom, Stina Sporrong och Margareta Marklund, har som vanligt haft full verksamhet under året. Omsättning i vävstugan under året var 33000 kr. Söderforslöparen är det efterfrågan på och vävstugan har satt upp flera vävar. Under 1999 såldes 71 löpare. Cirka 400 personer har varit och tittat på vävstugan.

Bokningen av Hembygdsgården har Eva Larsson haft hand om. Vi har serverat kaffe till 2315 personer i hembygdsgården, samt 600 personer vid "Bruket är vårt sa sme´n", totalt 2915 st.

Söderforsalliansen, där har Gösta W Söderberg och Allan Arkegrim representerat föreningen.

Arrangemang

Valborgsmäss firades i traditionell stil på Ankarbacken, med vårtal av Rolf Pettersson ordförande i Tierps kultur och fritidsnämnd, sång av kyrkokören under ledning av Niclas Axelsson samt ett praktfullt fyrverkeri. Mycket folk hade lockats till parken för att hälsa våren.

Brukets Dag på Kyrkmyren tillsammans med föreningar och företag samlade även i år c:a 2500–3000 besökare. Årets upplaga av Brukets Dag hade karaktär av barn och familjeunderhållning. På kvällen bjöds Musik i försommarkväll i Söderfors kyrka, med kyrkokören, Brukskapellet och solist Kerstin Soonbäck.

Midsommarfirandet inleddes som vanligt med att stången kläddes vid Templet, kvällen före midsommarafton .Midsommaraftonen bars stången, med Brukskapellet i täten, till Ankarbacken. Dansen och leken kring stången leddes av Gösta Boström. Mycket folk hade samlats på Ankarbacken i det fina vädret. På kvällen var det dans till Trenders.

På midsommardagen uppfördes bygdespelet "Bruket är vårt sa sme´n" med ett 50-tal amatörer från Söderfors och Tierp, samt delar ur kyrkokören. Cirka 950 personer på tre föreställningar, besåg spelet på T-backen. Spelet var regisserat av Katarina Ehnmark som också skrivit nya sångtexter som tonsatts av Niclas Axelsson. Från Kultur i arbetslivet erhöll vi 20.000 kr i bidrag till spelet. Pengarna söktes via Metalls avd 179 i Söderfors.

Enkehuset och Gammelgården

Vid Enkehuset har arbetet pågått hela året. Rummen som skall illustrera änkornas boende är klara, även ett museirum är färdigt. Vinden är nu isolerad och skall efter nyår målas, detta rum kommer att bli en fin utställningslokal. Under året har betongteglet på taket utbytts mot lertegel, med ett bidrag på 123.000 kr från Länsstyrelsen.

Till fortsatt invändig renovering av Enkehuset har vi erhållit 60.000 kr ur KONUNG GUSTAF VI ADOLFS FOND FÖR SVENSK KULTUR.

Länsstyrelsen har under året beviljat oss 23.760 kr för fortsatt invändig renovering. Ännu återstår en hel del jobb. Vi har bedrivit vårt arbete i cirkelform, med stöd av Studiefrämjandet.

Föreningen har under året erhållit gåvor till bl.a. enkehusets inredning.

Gammelgården har renoverats utvändigt under 1999. Länsstyrelsen beviljade under 1998 ett anslag på totalt 148.000 kr för utvändig renovering och underhåll. Gammelgården har därmed fått en välförtjänt ansiktslyftning och bör nu klara sig lång tid framöver.

Medverkan i samarbetsgrupper
Vi har deltagit i Söderforsgruppens arbete, där Rolf Pettersson är ordförande Mötena har hållits i Hembygdsgården, utom en gång då vi med båten Ymer gästade båtklubbens stuga på Lövön.

Vi deltar också i föreningen Vallonbruk i Upplands styrelse och arbetsutskott. Söderfors representeras av Ingmar Skoog och Ola Sandström. I föreningen finns ett antal undergrupper, bl.a. deltar Folke Lindfors i informationsgruppen. Vi har deltagit i utställningen i Ånghammaren i Österbybruk under sommaren. Årets tema var familjeliv på bruket.

Turism
C:a 3000 turister har guidats runt i våra domäner, Ankarsmedjan, Smedsstugan, Hembygdsgården, och Ämneslinjen. Våra guider har rönt mycket uppskattning för sina visningar, likaså våra damer som serverat kaffe till besökarna. Totalt antal guidade besökare under året uppgick till 1950 personer.

Uthyrningen av Rörholmsstugorna har i år gått bra med 242 uthyrningsnätter som inbringat 10.007 kr till var och en av delägarna Fiskevårdsföreningen, Båtklubben och Hembygdsföreningen

Ola Sandström
ordförande

Teda hembygdsförening

Teda socken gränsar i väster mot Sagån och Oxfjärden i Mälaren där det sen gammalt och fortfarande bedrivs yrkesfiske. Genom en bandad intervju från 50-talet och samtal med nutida fiskare har hembygdsföreningen dokumenterat fisket i Oxfjärden och en av våra äldre medlemmar som varit yrkesfiskare berättade om detta vid årets första sammankomst.

På den årligen återkommande hembygdsdagen hedrade vi minnet av en finsnickare i bygden genom en utställning av möbler som han tillverkat. Hans mångsidiga livsgärning presenterades samtidigt i skrift.

Några medlemmar hörsammade vår uppmaning att skriva dagbok vecka 19 för att framtida tedabor skall kunna se vad som hände i socknen just denna vecka år 1999.

En arbetsdag i augusti ägnades åt Källbackalund, ett område med höga naturvärden, som vi i samarbete med markägaren gör känt och tillgängligt. Vi har också främjat naturkunnandet genom en svampcirkel som dock hämmades av den torra sommaren 1999.

Vi har haft ett givande utbyte med vår grannförening Ängsö i Västmanland och besökt Westerlundska gården i Enköping och Enabygdsarkivet i Grillby. Höstmörkret möttes och lättades med sockenfest i oktober, matgille i november och julfest i december.

Vid utgången av året hade föreningen 107 medlemmar vilket innebär att medlemsantalet tangerar socknens folkmängd.

Bertil Larsson

Torstuna Hembygdsförening

Årsmötet hölls den 25 maj i Härled. 28 deltagare fick lyssna till kyrkoherde Gunnar Engmans barn Lars Engman och Brita Bergseth om deras uppväxt i Torstuna församling.

Lördagen den 8 maj hade föreningen fest vid Härled med ärtsoppa och pannkakstårta, Lars Wall underhöll med spel och sång.

Den 28 maj anordnades en byvandring vid Korsbacken och Ängvallen. Olle Thorsmark var kvällens guide och det fina vårvädret lockade 35 personer.

Vid Torstuna-dagen den 19 juni deltog hembygdsföreningen med bullar, lottförsäljning och fotoutställning.

Midsommarfesten som hölls den 25 juni, lockade cirka 700–800 personer. Lekledare var Stefan Lövgren, Enköpings folkdansgille dansade. Årets arrangör var Ekeby, Källinge, Nydala och Strömsta rote.

50 personer kom till Härled den 27 juni för en friluftsgudstjänst med fint väder och missionsförsamlingens gudstjänst den 4 juli samlade också många deltagare.

Sill och potatis intogs traditionsenligt den 18 juli, en populär programpunkt som lockade cirka 100 personer. Den 14 augusti hölls den nittonde spelmansstämman vid Härled, 220 spelintresserade deltog.

Årets utflykt arrangerades den 21 augusti och besöksmålen var Ribbingebäcks såg, Lövhagen och Granhammars Hembygdsgård i Järlåsa.

Vid höstfesten den 29 oktober fick 40 personer äta bondsoppa med klimp och äppelkaka med vaniljsås medan Lars Wall spelade och sjöng.

Härledgården har hyrts ut till andra evenemang vid sex tillfällen under 1999.

Inköp till Härledgården har gjorts på auktion vid Birger Wiléns gård i Orsta. Två stolar från 1700-talet ,en bibel, linnehanddukar, en kaffeburk och en separator inköptes.

Hembygdsföreningen har fått en sålåda i gåva av Rune Åhlin.

Märkning och inventering av alla föremål som finns i Härled har gjorts av Lisbeth, Barbro, Maj-Britt och Olle under sommaren.

Hembygdsföreningen har under hösten ansökt om att få bli remissinstans till Enköpings kommun beträffande de frågor som rör bygdens kulturmiljö och kulturarv. Kommunen biföll föreningens.

Diverse underhållsarbeten har under året utförts vid hembygdsgården. Ingvar Pettersson från byggnadskommittén har bytt vindskidor, gjort en ny grind till stora ingången, ordnat nya spjälor till veran-

dan samt röjt utomhus. Olle Thorsmark ser till att gräsmattorna hålls fina.

Styrelsen har haft 5 sammanträden.

Hembygdsföreningen har under året bestått av totalt 198 medlemmar, 120 ständiga och 78 årsbetalande.

Karin Johansson sekreterare — *Lisbeth Thorsell* ordförande

Tvärnö hembygdsförening

Tvärnö är en ö ett par mil sydöst om Österhammar. Den bofasta befolkningen uppgår till cirka 10 hushåll. Sommartid bor det ungefär tio gånger så mycket folk på ön. Hembygdsföreningen har ett sjuttiotal medlemsfamiljer – inte så mycket att skryta med i absoluta tal – men ser man till andelen av de boende ser det bättre ut.

Hembygdsföreningen firade 1999 sitt 10-årsjubileum och mötet var därför lite extra festligt och deltagarna bjöds på smörgåstårta m.m. Kerstin von Malmborg som är vice ordförande och som varit med sen starten höll ett uppskattat föredrag om föreningens historia illustrerat med bilder ur föreningens till jubileet upprättade bilderbok. Kvällen avslutades med sång och musik av gruppen Handklaver och Kärlek.

På Tvärnö finns ett större gravfält och ett antal spridda gravar från järnåldern. Efter kontakt med länsstyrelsen och kommunen – som båda visade intresse för projektet – har medlemmarna i föreningen lagt ned ett stort antal arbetstimmar på att röja och att sätta ut skyltar så att allmänheten skall kunna studera området. Intill gravarna ligger ett antal husgrunder som finns kvar från tiden för laga skiftet. Även dessa har märkts ut och ingår i det som kallas "en promenadslinga genom tiden". Promenadslingan invigdes den 8 maj 1999. Biträdande länsantikvarien Jan-Helmer Gustavsson – som hjälpt föreningen mycket med projektet – guidade på ett trevligt sätt och fick svara på många frågor.

På programmet har dessutom funnits blomstervandring under sakkunnig ledning, sedvanlig utomhusgudstjänst och traditionsenligt midsommarfirande i vacker miljö med dans kring stången, skattjakt och lotteri. Deltagandet var i år rekordstort med 160 midsommarfirare.

I augusti genomfördes notdragning med en not som är 200 meter lång och 6 meter djup. Det krävde en hel del förberedelsearbete och blev en intressant upplevelse för ett 40-tal fiskeentusiaster.

Herbert Söderberg
ordförande

Täby Hembygdsförening

Som vanligt bedrevs en omväxlande utåtriktad verksamhet i föreningen och kontakterna med olika kommunala organ var många. Ett kritiskt samarbete med

kommunen, baserat på sakkunskap, är viktigt.

Årets stora begivenhet var utgivandet av föreningens hittills mest påkostade bok: *Täby förr och nu i bild*, idégiven och författad av Eric Jarneberg – för övrigt hans trettonde skrift i föreningens skriftserie i vilken boken har nr 28. Den är inbunden och i storformat för att bilderna, många i färg, skall komma till sin rätt. Boken har väckt ett berättigat uppseende. Utgivningen har möjliggjorts tack vare en god ekonomi och Eric Jarnebergs kunnighet och entusiasm.

En uppskattad tidskrift, Hembygd i Täby, utges med fyra nr per år. Information är en viktig uppgift i en expanderande förortskommun som Täby.

Täby Hembygdsförening har, verksamheten uppdelad på sektioner där slöjdgillet är mest aktivt. I kulturmiljösektionen är runstensfadderverksamheten omfattande och kontakten med kommunen och Runverket livlig. Täby har 26 st runstenar och runhällar som årligen skall rengöras och med vissa mellanrum uppmålas.

Naturvårdssektionen bedriver praktisk naturvård, men är även remissinstans i planfrågor. Täby är en genomfartskommun där hela Roslagen passerar till och från Stockholm. Här gäller det att på bästa sätt genomföra nydragningar, till gagn för såväl natur som kulturmiljövården och de boende, med många svåra avväganden.

Tord Tordmar

Ulriksdals Hembygdsförening

Under året har föreningen förutom årsmöte haft två medlemsmöten och två styrelsemöten. Antalet medlemmar har varit 46.

Arbetsgruppen som undersöker möjligheterna att skapa ett galoppmuseum har fortsatt sitt arbete och även varit på studiebesök i Årjängs travmuseum. Fotoarkivet har liksom tidigare kompletterats med gamla och nya bilder.

Ulriksdals Hembygdsförening har under året uppdaterat och förlängt tiden för den uppskattade fotoutställningen "Då och nu – Ulriksdalsfoton ur samma vinkel" i Ritorps hantverksgård, varit medarrangör vid författarafton liksom en sångkväll med julsånger, ordnat studiebesök på Utö med lokal guide och medverkat i Ulriksdalsposten.

Föreningsmedlemmar har deltagit i stormöten angående Ulriksdalsområdet och föreningen har till berörda instanser både muntligt och skriftligt framfört synpunkter på olika frågor.

Alice Günther ordförande — *Kerstin Strand* sekreterare

Vaksala Hembygdsförening

Vid föreningens återkommande möten har olika ämnen av intresse dryftats. I arbetsgrupper och kommittéer har olika aktiviteter bedrivits och detta fortsätter som tidigare.

Bl.a. har föreningen deltagit i upprustningen av Kyrkskolan vid Vaksala Kyrka.

En vandring på Linnéstigen den 17 augusti samlade 26 deltagare. Fil. dr. Lars Jonsson från Svia, presenterade en rad växter längs stigen under promenaden. Dock konstaterades att stigen är i behov av viss upprustning och ett par deltagare från Jällaskolan erbjöd hjälp med detta från skolans sida. Arbetet har påbörjats och kommer att drivas vidare.

Vid höstmötet den 23 oktober firades föreningens 20-årsjubileum med fest för cirka 90 deltagare på Årstagården. Föreningens ordförande välkomsttalade och Andreas Ehn var kvällens toastmaster. Trakteringen sköttes av föreningens festkommitté och för underhållningen stod Vaksala spelmanslag samt trubaduren Erik Nyström. Bert Roos redogjorde för föreningens tillkomst och gav också en historik över verksamheten de gångna 20 åren. Stig Eriksson och Rune Apelgren tilldelades Sveriges Hembygdsförbunds Hedersnål med lagerkrans som tack för långt och aktivt hembygdsengagemang. Föreningen mottog gåvor under kvällen från grannföreningar.

Den 18 maj anordnades en bygdevandring med cirka 25 deltagare. Den startade i Jälla och med Carl-Birger Sveidqvist som ciceron gick vandring via resterna av en fornborg och skålgropar i Högtomt, skålgropar i Torslund till den riksbekanta offerstenen i Brillinge. Vandringen avslutades i Lilla Skolan vid Vaksala Kyrka där föreningen bjöd på korv och kaffe med bröd.

Kumla Gårdsmuseum samt Industrimuseet inhyst i lokaler på samma gård besöktes av medlemmar ur föreningen den 28 juni. Per-Arne Risberg berättade om sitt museum och Ingemar Andersson med många tjänsteår på Arlas mejeri i Uppsala berättade om Industrimuseets tillkomst och mycket runt omkring detta.

Hembygdsdagen den 4 juni samlade cirka 90 besökare och efter sedvanligt kaffe i församlingshemmet visades en rad samlingar och gamla föremål som förvaltas av föreningen, gamla jordbruksredskap samt linberedning och näverslöjd.

Den omtalade pilgrimsvandringen passerade bygden den 14 juli. Vandrarna med Ivan Fredriksson som ledare gjorde en första halt i Sandbol där de åt medhavd matsäck samtidigt som Karl-Erik Lundgren berättade om bygden. Därefter forsatte de vidare via Skölsta by, Ångelsta, och Bolsta by till Vaksala Kyrka. Efter besöket i kyrkan bjöd Karl-Erik Lundgren vandrarna på kaffe i Kyrkskolan, där VKUC, Vaksala Kyrkas Ungdomscenter, under sommaren drivit sommarcafé. Vandrarna fortsatte sedan vidare via Brillinge och Gränby för att avsluta promenaden senare på eftermiddagen vid Uppsala Domkyrka.

Nils G. Larsson
sekreterare

Valö-Forsmarks hembygdsförening

Valö-Forsmarks hembygdsförening bildades 1948 och har drygt 300 medlemmar. Föreningens hembygdsgård ligger vid Vigelsboäng i Valö. Ett stort och viktigt arbete inom föreningen är att skaffa kunskap om, inventera, dokumentera och vårda föreningens samlingar samt att bevara de byggnader som finns vid hembygdsgården.

De årliga arrangemangen vid hembygdsgården är friluftsgudstjänst, i år med kyrkvandring, spel- och dansstuga under Östhammars kommuns musikvecka i juli och spelmansstämman som alltid går av stapeln den första söndagen i augusti.

Annat som arrangeras av hembygdsföreningen är studieresor samt berättarkvällar och vandringar på olika ställen inom Valö och Forsmark. En alltid förekommande och uppskattad vandring på våren är den omkring Vigelsbo gruvor med Tore Blom som guide. Uppskattade kvällar var bl.a. när Siv och Sven Flykt berättade om sin "jakt" efter Dannemorajärnet i Sheffield. I september deltog föreningen i samarbete med Lövsta Bygderåd i Riksantikvarieämbetets Kulturhusens dag med aktiviteter utmed den s.k. Lövstabanan.

För övrigt har under året hembygdsföreningen som vanligt arbetat med sin hembygdsgård där man värnar, vårdar och visar sina byggnader och föremål.

Mirja Korpela
ordförande

Vaxholms Hembygdsförening

Föreningen arrangerar traditionsenligt varje år ett antal publika evenemang. På Valborgsmässoafton kan vaxholmare och tillresta avnjuta dels körsång och vårtal framfört från Rådhusets trappa samt värma sig vid en vårdkase på Norrberget.

Midsommarafton firas genom att midsommarstången på förmiddagen kläs vid Söderhamnen och på eftermiddagen bärs i procession genom staden till Lägret där lekar och dans tar vid. Arrangemanget lockar som regel en mycket stor publik. Tredje lördagen i augusti äger den s.k. Skärgårdsmarknaden rum. Konst- och hantverksalster samt naturprodukter från i första hand skärgården utbjuds till försäljning. Marknaden är mycket uppskattad av både allmänhet och försäljare. De utbjudna varorna håller en mycket hög klass. Hembygdsföreningen arrangerar också luciafirandet i staden. Efter luciatåg genom staden och sång på rådhustrappan får Lucia av Hembygdsföreningen ett halssmycke vid en avslutande högtidlighet i kyrkan.

Föreningen förvaltar Hembygdsgården som har en central plats i vår verksamhet. I vårt lilla museum som finns på Hembygdsgården kan man beskåda ett fiskehemman från slutet av 1800-talet samt en samling med bruksföremål från gångna tider. Museet hade under året öppet under lör- och söndagar maj t.o.m. augusti och besöktes av cirka 3500 personer. Föreningens medlemmar sköter museets passning.

Arbetet med att försöka skapa ordning och överblick beträffande föreningens bildarkiv med målet att lägga allt material på data har fortsatts under året.

En nyhet jämfört med tidigare år är att vi givit ut en medlemsskrift med aktuell information från föreningen till medlemmarna. Skriften har fått namnet Vårt Vaxholm och beräknas utkomma med två nummer per år.

Lars Lindström
ordförande

Viksta Hembygdsförening

Årsmötet hölls söndagen den 21 mars 1999 i Viksta bygdegård. Förutom mötesförhandlingar bjöds kaffe och dopp. Göran Lindgren från Vendel visade mycket fina naturbilder från bygden.

Annandag pingst begicks delar av den gamla kyrkstigen. Färden utgick från Långhagen och avslutades vid Solgärdet där Gudstjänst hölls i det fria. Hembygdsföreningen bjöd på kyrkkaffe.

Vikstadagen inföll i år söndagen den 25 juli och inleddes som vanligt med Gudstjänst. Årets gudstjänst hölls av Olof Ignérus och gick i nostalgins tecken, med – minne av 1949. Gudstjänsten avslutades med den sedvanliga processionen förbi minnesstenen för Viksta-Lasse. Vädret var strålande, såsom hela sommaren 1999 och dagen var som vanligt mycket välbesökt. Årets Viksta-Lasse stipendiat var Erika Lindgren från Vendel. Hembygdsföreningen serverade kyrkkaffe och lunch.

Årets resa blev en brittsommarresa till Stockholm lördag den 9 oktober. 50 personer följde med på denna trevliga resa som innehöll fika i Hagaparken, stadsvandring på Söders höjder, besök på Stockholms stadsmuseum samt en visning av Stadshuset. Lunchen serverades på Cafe Anno 1647.

Upplandsmuseets faktarum, besöktes den 19 oktober av 10 medlemmar från hembygdsföreningen. De fick tillgång till mycket material om Viksta och såg många fina foton av gamla Viksta och Vikstabor. Christina Thorszelius passade på att samla information om de flesta av Vikstas fornlämningar, vilket hon planerar att sammanställa.

Byggnaderna på Tunet har under året målats och rödfärgningen av Sommarängsboden utfördes.

Som vanligt pågår mycket arbete i

Hembygdsföreningen och dess båda stiftelser, Viksta-Lasse stiftelsen och Syskonen Anstréns stiftelse.

Stiftelsen Fonden till Viksta-Lasses minne

Stipendiet delas varje år ut ur Fonden till Viksta-Lasses minne till personer som aktivt fört den folkmusikaliska traditionen efter Viksta-Lasse vidare. Stipendiet hade i år tilldelats Erika Lindgren som enligt juryn "med ett vitalt och traditionsmedvetet fiolspel för Viksta-Lasses låtar vidare". Mottagaren av stipendiet får även ett diplom och ett minnesmärke. Stipendiesumman var i år 7.000 kr.

Viksta Traktormuseum

Museet har under året besökts av cirka 1.500 personer vilket är en bra ökning gentemot föregående år, ett antal större grupper samt elever hör till besökarna. Ett mycket stort antal besökare tog del av museet på Marknadsdagen och Veterantraktordagen.

En del traktorer och olika redskap har under verksamhetsåret förvärvats och även renoverats i egen regi. Traktorer demonstrerades av Stiftelsen vid LRF:s kampanj i Uppsala "Bönder på stan". Demonstrationskörning utfördes med traktorer, vilket rönte stor uppskattning.

Veterantraktordagen den 19 juni blev även detta år en mycket välbesökt tillställning där ett stort antal traktorer startades och provkördes under dagen till publikens stora glädje. Vissa traktorer framfördes med plog och harv, andra traktorer startades, kördes en bit för att visa köregenskaper och låta dess mysiga ljud sprida sig över nejden, ett tröskverk, en spillerhyvel och en stenkross demonstrerades. Vi hade även medlemmar ur AHK som visade upp sina kära gamla bilar och presenterade dem i parad.

Stiftelsen har åter under året haft ett fortsatt samarbete med Automobilhistoriska klubben (AHK) i Uppsala, och ordnat en Veteranmarknad med Viksta Traktormuseum som marknadsplatscentrum. Marknaden ägde rum den 24 april med ett stort antal försäljare och ett mycket stort antal besökare.

Stiftelsen har under året byggt en ny utställningshall med utgång genom den gamla dörren ut till gödselstacken. Utgödningsanläggningen har på ett smakfullt sätt behållits för att kunna visas för besökare. Delar av ladugården har fått en något annorlunda utformning med kaffehörna och plats för utställning av bilder.

Styrelsen

Villberga hembygdsförening

Villberga hembygdsförening har under senaste året haft en mycket livlig verksamhet. Föreningen är uppdelad på fyra verksamhetsområden, domarringen,

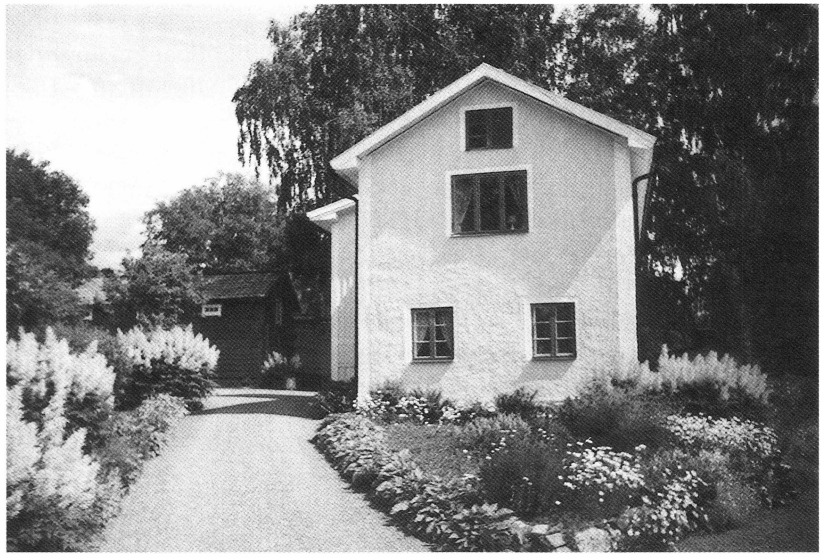

Villberga hembygdsförenings hembygdsgård. Del av rabatten som blev förstörd av järnvägsbyggandet 1998–2000.

smedjan, Enabygdsarkivet och hembygdsgården.

Domarringen är ett fornminne som är beläget på en åkerholme i Rösta by. Den består av 16 stora stenar i ring, vars inre diameter uppgår till 19 x 23 meter. Platsen rensas och klipps av medlemmarna i föreningen. Vid domarringen har en informationstavla satts upp genom Eva Kjelléns försorg. Vägverket har skänkt två rastbord med dubbla soffor till domarringen och en fornminnesskylt vid landsvägen. Den 14 maj hölls en friluftsoch ungdomsgudtjänst på platsen med över 100 personer närvarande.

Föreningen fick för några år sedan överta den sista kvarvarande "bonn"-smedjan i Grillby by, med verktyg och annan utrustning sedan 1800-talet. Smedjan har rustats upp av ALU-anställda och används nu vid en årlig smidesaktivitet, där besökande får prova på att smida, under överinseende av yrkessmeder. Utöver "smideriet" har föreningen också andra aktiviteter, tipspromenad, lotterier och servering. Vad serveringen beträffar är det inte bara det traditionella kaffet, utan föreningen serverar också (på härden) stekt sill, skalpotatis och svagdricka. Årets "sme´sill," som vi kallar aktiviteten, hölls den 3 juni.

Enabygdsarkivet kunde under 1999 flytta in i Grillbybibliotekets förnämliga lokaler. (Biblioteket hade tidigare flyttat

in i nya lokaler vid skolan). Därvid fick arkivet disponera utrymmen på drygt 150 kvadratmeter, inklusive ett brandsäkert valv på cirka 30 kvadratmeter. Den 3 september 1999 invigdes lokalerna, varvid 100 personer infann sig. Arkivet samlar på allt om bygden, skrifter, pressklipp, foton. "Bygden" är hela Enköpings kommun.

Omkring 3000 foton, framkallade och gamla glasplåtar samt modernare plåtar har överlämnats till arkivet. En arkivgrupp på elva personer ansvarar för arkivarbetet. Bland dem finns två som arbetat vid fotolabb. Under första halvåret 2000 har besöksantalet uppgått till över 500 personer. 150 har skrivit sina namn i gästboken.

Vid hembygdgården Karlsro har mycket arbete lagts ned. Inte på själva gården och dess byggnader, utan på järnvägen, Mälarbanan, som åsamkat en del skador. Den blomsterrabatt som varit gårdens stolthet har blivit mycket förstörd. Vi har vänt oss till kommunen, för att få hjälp, vilken är ägare till fastigheten och är känd för sina trädgårdsanläggningar. Men tyvärr så blir vi utan hjälp!

Föreningen har ganska stor aktivitet vid hembygdsgården. Vävstugan med 11 vävstolar har tagit fram en Villbergalöpare efter ett gammalt mönster. Föreningen har möten med programverksamhet varje månad. Vissa punkter återkommer år från år. "Amerikanskt knyt" i november, något julanknutet i december och januari, förberedelse inför nationaldagsfirandet i maj då samtliga föreningar i Grillbytrakten kallas till sammanträde.

Midsommarfirande med folkdans, musik, sång och midsommarstång lockade i år 500 personer. Medlemsantalet uppgick 1999 till 165 personer.

Erik Strand

Vittinge hembygdsförening

Vittinge Hembygdsförening har under 1999 haft ett medlemsantal på 306 personer. Programmet har genomförts som vanligt och alla sammankomsterna och arrangemang har varit välbesökta. Årets största evenemang är som vanligt midsommarfirandet vid hembygdsgården och i år slogs nästan rekord i antalet besökare. Styrelsen har under året haft sju protokollförda styrelsemöten.

28 mars
Årsmötet i Vittinge kyrkas församlingshem.

23 april
Stig Röjerås från Östervåla gästade hembygdsstugan och berättade om Olof Krans och Bishop Hill.

13 maj
Ett 30-tal morgonpigga vandrare kom till den traditionsenliga kyrkstigsvandringen.

Midsommarstången reses i samband med firandet på Vittinge hembygdsgård 1999. Foto: Magnus Hellqvist.

Vandringen börjar i Knubbo utanför Morgongåva och följer den gamla kyrkstigen till hembygdsgården i Gillberga. Där förrättades traditionsenligt friluftsgudstjänst av Vittinge församling, i år med musik framförd av brassensemble ur Hornboskapen från Södermanland-Närkes studentnation i Uppsala.

29 maj

På sedvanligt vis tågade ett 50-tal mötesdeltagare och folkmusiker till närbelägen

källa för att "dricka hälsa". Kristoffer Pettersson, Petter af Uhr och Böde Haulin spelade. Sven Erixon läste dikter av Hulda Jansson och Vittingekören sjöng under ledning av Cristina Johansson. I hembygdsstugan fortsatte mötet med att Arne Eriksson berättade om gamla tider i Gillberga by.

24 och 25 juni
Många samlades på hembygdsgården för att klä midsommarstången den 24 juni. Intresset för att klä midsommarstången håller i sig vilket är mycket glädjande.

Över 600 personer kom till hembygdsgården för att fira midsommar. Birgit och Roger Eriksson spelade och ledde dansen kring midsommarstången och Vittinge spelmanslag underhöll med folkmusik. Ebba och Pål Johansson från Bärby fick en härlig fart på många barn i säcklöpning och andra lekar.

8 augusti
Traditionsenlig sommarsöndag med hantverkare och utställare. Exempelvis fanns i hembygdsstugan en utställning med lerfigurer av Elis Eklund och Vittinge CKF ordnade en utställning med dockor. Yvonne Eklund visade smide vid en fältässja och Ann-Marie Söderström ställde ut måleri. Tomas Andén och Elisabet Källman från Uppsala stod för musikunderhållningen.

22 oktober
Trivselkväll då ett 30-tal besökare slöt upp och fick avnjuta ärtsoppa och lyssna till underhållning av Änglakören, som består av Anna Ahrman, Moa Einarsson, Emma och Erika Hortans samt Elin Nyfjord.

4 december
Adventsamkväm. Ungefär 75 personer slöt upp för att lyssna på Linnékvintetten och Vittingekören i Vittinge kyrka.

Under 1999 genomfördes reparationer och målningsarbeten på de flesta av föreningens byggnader vid hembygdsgården. Ett omfattande arbete var flytt och renovering av hembygdsgårdens kioskbyggnad.

Genom arbetsförmedlingen i Heby kommun har föreningen även detta år haft tillgång till hjälp i form av Roland Berglund som arbetat med renoverings- och måleriarbeten på Hembygdsgården under 1999. Han har även arbetat med katalogisering av föreningens inventarier.

Magnus Hellqvist

Vänge hembygdsförening

Hembygdsgården och Ekeby by. Alltsedan föreningens bildande för 50 år sedan har bevarandet av Ekeby by och den gamla väderkvarnen varit en viktig uppgift för föreningen. Under det gångna året hotades byn på nytt genom en av stiftets egendomsnämnd beslutad försäljning till en privatperson. Genom

överklagande hos länsrätten blev beslutet ogiltigförklarat och nämnden har också själv beslutat att upphäva sitt beslut. Under tillsyn av Länsstyrelsen upprättas nu en vårdnadsplan för byn.

Föreningens publikationer har utökats genom en kalender "Tusen år i Vänge" med anledning av både föreningens 50-årsjubileum och millennieskiftet. På de tolv månadernas uppslag skildras Vängebygdens historia genom representativa bilder. Skriften om Örtagården har kommit i ny upplaga och Kvarnen har också fått en egen skrift.

Föreningens årsskrift Vi i Vänge omfattade 52 sidor med dokumentationen av Stora och Lilla Kil, en redogörelse för undersökningarna 1998 av de tvåtusenåriga bosättningarna i samband med bygget av förbifarten i Vänge och mycket annat.

Ett projekt om ett Hjort Anders Minne avancerade så långt att konstnären Anna Erlandsson ombads genomföra sitt förslag om en "spelmansbänk". Projektet finansieras genom bl.a. bidrag från Uppsala kulturfond, konstlotteri, andelsbrev och en donation från Anders Wall.

Undersökningar och förhandlingar angående ett återställande av Ekeby sjö till någon form av våtmark fortsatte. Genom kommunens beslut om Hågaåns dalgång som naturskyddsområde ställs Ekeby sjös framtid ytterligare i fokus.

I övrigt har verksamheten som tidigare omfattat cafékvällar i hembygdsgården under sommaren och braskvällar i prästgården under vintern, friluftsgudstjänster, spelmansstämma, midsommarfirande, utställningar, kaffeservering under sommarens söndagar och visningar av byn och kvarnen.

Föreningen har mottagit två belöningar: Disa Gilles Diplom för "förebildlig insats inom uppländsk hembygdsvård" och 12.000 kr ur Upplandskretsens för hembygdsvårds fond för främjande av gammal odlingskultur som "en belöning för föreningens arbete för återskapandet av Ekeby sjö".

Föreningen hade vid årsslutet 246 medlemmar.

Tore Littmarck
ordförande